

BURMISTRZ ZATORA

(WYŁOŻENIE DO WGLĄDU PUBLICZNEGO)

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
DO
PROJEKTU ZMIANY MIEJSCOWEGO PLANU
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY
ZATOR DLA OBSZARU GRABOSZYCE I GRODZISKO**

Krajowy Instytut Polityki Przestrzennej i Mieszkalnictwa

Kraków, styczeń 2018

ZESPÓŁ AUTORSKI PROGNOZY:

mgr Wiktor Głowacki
mgr Janusz Komenda
mgr Magdalena Zalasieńska
mgr inż. Ilona Morawska

Kierownik Zakładu

mgr Janusz Komenda

Dyrektor Instytutu

dr Wojciech Jarczewski

Spis treści:

1. Wstęp – podstawa formalna opracowania prognozy	5
2. Zakres prognozy oddziaływania na środowisko	5
3. Główne cele prognozy	5
4. Powiązania formalne i merytoryczne prognozy z innymi dokumentami	6
5. Zastosowane metody przy opracowaniu prognozy	7
6. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania	8
7. Ocena możliwości oddziaływań transgranicznych w wyniku realizacji postanowień projektowanego dokumentu	10
8. Charakterystyka stanu środowiska obszaru zmiany planu	10
9. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji postanowień projektowanego dokumentu	29
10. Identyfikacja czynników mających wpływ na środowisko, dobra materialne i dobra kultury	36
11. Ocena potencjalnych zmian stanu środowiska obszaru gminy w przypadku nierealizowania postanowień projektowanego dokumentu	37
12. Ocena uwzględnienia przez projektowany dokument celów oraz sposobów ochrony środowiska ustanowionych na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym	38
13. Kierunki zmian w zagospodarowaniu terenów w wyniku realizacji postanowień zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Zator dla obszaru Graboszyce Grodzisko	39
14. Przewidywane, znaczące oddziaływania na środowisko w wyniku realizacji postanowień zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego	41
15. Przewidywane oddziaływania wynikające z realizacji zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 „Dolina Dolnej Skawy”	48
16. Przewidywane oddziaływania wynikające z realizacji zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na pozostałe obszary i obiekty podlegające ochronie na podstawie ustawy o ochronie przyrody	51
17. Rozwiązania eliminujące, ograniczające lub kompensujące negatywne oddziaływania na środowisko	51
18. Propozycje rozwiązań alternatywnych do zawartych w projekcie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego	52
19. Wnioski złożone do prognozy oddziaływania na środowisko	53
20. Streszczenie	53

1. Wstęp – podstawa formalna opracowania prognozy

Konieczność opracowania prognozy oddziaływania na środowisko dla miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy wynika z zapisów art. 46 *ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*, (Dz. U. z 2008 r., Nr 199, poz.1227 z późn. zm.), który mówi, że takie dokumenty jak plany zagospodarowania przestrzennego wymagają przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko oraz z art. 51 cytowanej ustawy, zgodnie z którym organ opracowujący projekt tego dokumentu sporządza dla niego prognozę oddziaływania na środowisko.

Równocześnie zgodnie z art. 53 ustawy opracowujący prognozę oddziaływania na środowisko wystąpił o uzgodnienie zakresu prognozy do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Krakowie oraz do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Oświęcimiu.

2. Zakres prognozy oddziaływania na środowisko

Zakres prognozy wynika z zapisów art. 51 i 52 cytowanej ustawy oraz z opinii uzgadniającej zaproponowany przez autorów zakres prognozy, wydanej przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Krakowie (znak OO.411.3.120.2015.AZ/MZi z dnia 13 stycznia 2016 r.). Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Oświęcimiu nie zajął stanowiska w sprawie wystąpienia o uzgodnienie zakresu prognozy, co oznacza że uzgodnił zakres prognozy w wersji zaproponowanej przez autorów prognozy.

W związku z powyższym niniejsza prognoza została opracowana zgodnie z zaproponowanym oraz uzgodnionym zakresem i z układem treści według art. 51 cytowanej ustawy.

Zakres przestrzenny analizowanego projektu zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmuje cały obszar miejscowości Graboszyce i Grodzisko w gminie Zator w ich granicach administracyjnych (803 ha). W związku z tym zakres przestrzenny niniejszej prognozy generalnie pokrywa się z zakresem planu, z uwzględnieniem potencjalnych oddziaływań wykraczających poza granice miejscowości Graboszyce i Grodzisko.

3. Główne cele prognozy

Formalny cel opracowania prognozy zawarty jest w art. 46 i art. 51 *ustawy z 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*, ponie-

waż zgodnie z zapisami tego dokumentu, aby przeprowadzić procedurę strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Zator dla obszaru Graboszyce i Grodzisko koniecznym jest opracowanie prognozy oddziaływania na środowisko skutków realizacji ustaleń zawartych w tym projekcie.

Celem ideowym opracowania prognozy jest wykazanie, w jakim stopniu idea zrównoważonego rozwoju, a w tym ochrona środowiska zostały uwzględnione w projektowanym dokumencie i jakie mogą być konsekwencje tak negatywne jak i pozytywne dla środowiska w wyniku realizacji działań zawartych w projekcie planu.

Celami pośrednimi opracowania prognozy są:

- ocena możliwości oddziaływań trans granicznych;
- ocena potencjalnych zmian stanu środowiska gminy;
- identyfikacja obszarów objętych przewidywanym, znaczącym oddziaływaniem na środowisko i jego elementy składowe;
- zaproponowanie rozwiązań, które zapobiegałyby, ograniczały lub przyrodniczo kompensowały negatywne oddziaływania na środowisko;
- propozycja rozwiązań alternatywnych do zawartych w projekcie planu.

4. Powiązania formalne i merytoryczne prognozy z innymi dokumentami

Oczywiste są powiązania formalne niniejszej prognozy z projektem Zmiany Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Zator dla Obszaru Graboszyce i Grodzisko oraz z obowiązującym Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Zator. Formalnie powiązane z prognozą są również takie dokumenty jak:

- uzgodnienie zakresu prognozy przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Krakowie;
- uzgodnienie zakresu prognozy przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Oświęcimiu;
- ustawa z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*;
- pozostałe ustawy i rozporządzenia dotyczące problematyki ochrony środowiska i ochrony przyrody;
- Strategia Rozwoju Gminy Zator na lata 2014 – 2022.

Merytorycznie prognoza w swoich treściach powiązana jest z takimi dokumentami jak:

- Ekofizjografia Gminy Zator, Zator 2014;

- Plan Gospodarki Odpadami dla gminy Zator, Zator 2005;
- Program Ochrony Środowiska dla Gminy Zator na lata 2011-2014 z perspektywą na lata 2015-2018, Ustroń 2011;
- dotychczasowe plany zagospodarowania przestrzennego Gminy Zator wraz z prognozami oddziaływania na środowisko;

a także pośrednio z odpowiednimi dokumentami szczebla powiatu, województwa i kraju:

- Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych;
- Raporty o stanie środowiska województwa małopolskiego;
- Operaty wodnoprprawne do dochodzeń wodno prawnych;
- Mapy geologiczno-gospodarcze, hydrograficzne, sozologiczne, hydrogeologiczne itd.;
- Materiały Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych, Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Krakowie, Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie, Państwowego Instytutu Geologicznego, Urzędu Miejskiego w Zatorze.

Dla oceny wpływu ustaleń projektu planu na cele i przedmiot ochrony obszaru specjalnej ochrony ptaków Natura 2000, **Dolina Dolnej Skawy (PLB 120005)** wykorzystano następujące opracowania:

- Wyniki Inwentaryzacji Awifauny na Terenie Proponowanego Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków PLB 120005 (IBA PL 125) Dolina Dolnej Skawy, *Malczyk 2008*;
- Waloryzacja Przyrodnicza Doliny Skawy (od zapory w Świnnej Porębie do ujścia do rzeki Wisły) (gm. I m. Wadowice, gm. Tomice, gm. I m. Zator) *Śmieja, Ledwoń, Gacek, Wróbel, Zontek 2007*.

5. Zastosowane metody przy opracowaniu prognozy

Przyjęte metody przy opracowaniu niniejszej prognozy były prostą konsekwencją charakteru analizowanego dokumentu. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego sporządza się w celu ustalenia przeznaczenia terenów, w tym dla inwestycji celu publicznego, oraz określenia sposobów ich zagospodarowania i zabudowy.

Ze względu na stopień szczegółowości informacji zawartych w projekcie planu jak również ze względu na wielkość obszaru poddanego analizie gdzie są znaczne różnicowania w występujących problemach konieczne było przyjęcie dla wykonania prognozy skutków realizacji ustaleń zawartych w projekcie planu tak metod subiektywnych jak i w miarę możliwości metod obiektywnych. W przypadku braku szczegółowych danych, szczególnie jednoznacznych prognoz rozwoju gospodarczego, posługiwano się metodami subiektywnymi, a więc prognozowaniem eksperckim lub wykorzystaniem podobieństw zjawisk, czyli metody analogii, bazując na dotychczasowym doświadczeniu autorów prognozy, szczególnie

w zakresie znajomości konsekwencji dla środowiska wynikających z proponowanych przekształceń funkcjonalnych w przestrzeni gminy.

Tam gdzie dane na to pozwalały stosowano metody obiektywne, czyli pozwalające na mierzenie konsekwencji realizacji ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. W pierwszym rzędzie korzystano z wybranych wskaźników charakteryzujących stopień zmian, np. w procencie ich zmian w porównaniu do stanu pierwotnego lub przez porównanie z wielkościami określonymi normami dotyczącymi danego zjawiska czy też przez porównania z dotychczasowymi dokumentami planistycznymi.

Jako punkt wyjścia dla niniejszej prognozy przyjęto stan istniejący środowiska, zaś, jako podstawowe źródło informacji na temat stanu istniejącego środowiska wykorzystano opracowanie ekofizjograficzne wykonane dla gminy Zator w 2014 roku.

W niniejszej prognozie uwzględniono również istniejący znajdujący się częściowo w granicach miejscowości Grodzisko i Graboszyce obszar Natura 2000 „Dolina Dolnej Skawy”.

6. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania

Omawiany projekt Zmiany Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Miejscowości Graboszyce i Grodzisko zawiera ustalenia ogólne obowiązujące na całym obszarze planu oraz ustalenia szczegółowe dotyczące poszczególnych obszarów wyznaczonych na rysunku planu. Ustalenia szczegółowe obejmują podstawowe i dopuszczalne przeznaczenie obszaru; parametry i wskaźniki zagospodarowania terenu; zasady kształtowania zabudowy; zasady zagospodarowania terenu i zasady obsługi komunikacyjnej.

Zaproponowane w projekcie planu wskaźniki ilościowe i jakościowe pozwolą określić stopień realizacji zarówno ustaleń ogólnych jak i szczegółowych i związane z tym zmiany w środowisku.

Zamieszczone w projekcie planu propozycje wskaźników są wystarczające dla celów monitorowania jego realizacji i nie wymagają uzupełnienia. Są one jednocześnie dobrym punktem wyjścia do analizy i opracowania sprawozdania z realizacji planu.

Zgodnie z art. 32 ustawy z dnia 27 marca 2003 roku *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*, co najmniej raz w czasie kadencji rady wójt gminy dokonuje między innymi oceny i analizy zmian w zagospodarowaniu przestrzennym.

W ramach wymienionej wyżej analizy powinna nastąpić ocena realizacji postanowień i zapisów zmiany planu poprzez:

- określenie wskaźników odpowiadających założonym celom;
- ocenę dynamiki zmian poszczególnych parametrów.

Proponuje się objąć analizą skutków realizacji ustaleń planu, a później „monitoringiem” określonym w art. 55, ust. 3, pkt 5 ustawy z dnia 3 października 2008 roku *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* następujące komponenty środowiska:

- zachowanie najcenniejszych obiektów i siedlisk przyrodniczych;
- powierzchnię biologicznie czynną;
- powierzchnię urządzonych terenów zieleni i rekreacyjnych;
- liczbę obiektów sportowych;
- liczbę obiektów infrastruktury społecznej, użyteczności publicznej;
- długość sieci wodociągowych i kanalizacyjnych;
- gęstość sieci komunikacyjnej (długość zmodernizowanych ulic);
- zmniejszenie emisji CO₂ na skutek przeprowadzonych termomodernizacji, stosowania paliw ekologicznych;
- zmniejszenie ilości osób narażonych na ponadnormatywny hałas.

Monitoring skutków dla środowiska, jakie może wywołać realizacja zapisów powinien koncentrować się na następujących zagadnieniach:

- nadzorce w trakcie wdrażania zapisów planu, w celu sprawdzenia zgodności wykonywanych prac, przedsięwzięć itp. ze środkami łagodzenia oddziaływań na środowisko, które wynikają z przepisów szczególnych;
- regularnej i okresowej kontroli oddziaływania wykonanych inwestycji na środowisko naturalne z jednoczesnym porównaniem wyników tego monitoringu z oddziaływaniami przewidywanymi w momencie przyjęcia projektu do realizacji, w tym zapisanych w niniejszej prognozie oddziaływania na środowisko.

Szczegółowe warunki monitoringu powinny być opracowywane na etapie przygotowania dokumentacji dla poszczególnych elementów infrastruktury, zagospodarowania terenu, w tym szczególnie dla inwestycji mających wpływ na środowisko. Powinny one zawierać zestaw odpowiednich wskaźników umożliwiających nadzór nad prawidłową realizacją zadania. Zbiór takich indykatorów powinien obejmować wskaźniki produktu, rezultatu i oddziaływania.

W zakresie monitoringu poszczególnych elementów środowiska odpowiedzialne są jednostki i instytucje związane z gospodarką wodną, zarządy dróg, starostwa powiatowe, urzędy wojewódzkie, a w zakresie ochrony przyrody Lasy Państwowe, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska oraz jednostki wspomagające, zatrudniające ekspertów w dziedzinie ochrony środowiska, np. Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej, Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej i inne.

Raporty o stanie i jakości poszczególnych elementów środowiska powinny być przekazywane do Urzędu Miejskiego.

7. Ocena możliwości oddziaływań transgranicznych w wyniku realizacji postanowień projektowanego dokumentu

Miejscowości Graboszyce i grodzisko w Gminie Zator są położone w odległości ponad 35 km na północ od granicy polsko-słowackiej.

W granicach obszaru planu brak jest dużych zakładów przemysłowych z wysokimi źródłami emisji zanieczyszczeń do atmosfery oraz brak źródeł ścieków o znaczących ilościach i dużych ładunkach zanieczyszczeń odprowadzanych do lokalnych cieków. Obszar planu znajduje się w całości w zlewni Wisły i nie ma tu cieków odprowadzających swe wody poza granice kraju. Ustalenia analizowanego projektu planu nie przewidują realizacji przedsięwzięć, które mogłyby znacząco oddziaływać na stan środowiska poza granicami Polski.

Nie ma, zatem podstaw do przewidywania znaczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko w wyniku realizacji ustaleń analizowanego planu.

8. Charakterystyka stanu środowiska obszaru zmiany planu

8.1. Różnorodność biologiczna

Różnorodność biologiczna to zróżnicowanie wszystkich żywych organizmów występujących w ekosystemach lądowych, morskich i słodkowodnych oraz w zespołach ekologicznych, których są częścią. Dotyczy to różnorodności w obrębie gatunku, pomiędzy gatunkami oraz różnorodności ekosystemów. Różnorodność biologiczna nie jest sumą wszystkich ekosystemów, gatunków i ras zwierząt, roślin dziko żyjących i udomowionych, lecz jest cechą określającą zróżnicowanie między tymi taksonami i w ich obrębie. Zasoby biologiczne, oznaczają użytkowane przez ludzi komponenty różnorodności biologicznej. Wiele gatunków żyjących w naturalnych ekosystemach ma dwójaki charakter. Z jednej strony kształtują różnorodność biologiczną ekosystemów, w których żyją, a z drugiej stanowią zasób biologiczny eksploatowany przez człowieka (drzewa, zioła, ryby, runo leśne).

Struktura przyrodnicza obszaru miejscowości Graboszyce i Grodzisko jest złożona i obejmuje zróżnicowane siedliska. Wzajemny układ przestrzenny siedlisk, stopień odporności różnicuje wartości przyrodnicze i ekologiczne obszaru.

Zróżnicowanie przestrzenne ekosystemów występujących na terenie miejscowości Graboszyce i Grodzisko odzwierciedla strukturę użytkowania gruntów.

Siedliska najwyższego potencjału bioróżnorodności stanowi dolina Skawy przebiegająca w przybliżeniu południkowo przez centralną część obszaru planu oraz ujściowy odcinek doliny Wieprzówki na północno-zachodnim obrzeżu obszaru planu. Na wysoki potencjał bioróżnorodności dolin składa się współwystępowanie na niewielkim obszarze bardzo zróżnicowanych ekosystemów. Po obu stronach koryt Skawy i Wieprzówki występują ekosystemy kamieńców nadrzecznych stanowiące naturalny pomost pomiędzy ekosystemem cieku wodnego a dalej od niego położonymi ekosystemami typowo lądowymi. Znajdują się tu kompleksy stawów rybnych ze zbiorowiskami roślinności wodnej. Fragmentarycznie w pobliżu koryt obu rzek zachowały się lasy łęgowe. Tam gdzie lasy te się nie zachowały ich miejsce zajmują zarośla wiklinowe oraz zadrzewienia wierzbowo topolowe. Mozaikę ekosystemów dopełniają kompleksy wilgotnych łąk w dnach dawnych starorzeczy i w innych obniżeniach terenu.

Nieco mniejszym potencjałem bioróżnorodności odznaczają się zadrzewienia w otoczeniu koryt pozostałych cieków wodnych. Poza wspomnianymi fragmentami lasów łęgowych na obszarze planu nie ma kompleksów leśnych.

Ekosystemy pól uprawnych i trwałych użytków zielonych są najbardziej rozpowszechnione na terenie obu omawianych miejscowości. Ich potencjał bioróżnorodności jest zróżnicowany. Najcenniejsze pod tym względem są łąki wilgotne i okresowo mokre występujące w dolinach cieków wodnych. Najczęstszym typem łąk są łąki rajgrasowe występujące na całym obszarze planu. Potencjał bioróżnorodności pól uprawnych jest uzależniony od występowania zadrzewień śródpolnych i od intensywności użytkowania.

Niewielki udział powierzchniowy, ale istotne znaczenie dla bioróżnorodności posiadają torfowiska wykształcone w obniżeniach terenowych o nieprzepuszczalnym podłożu, w warunkach nadmiaru wody.

W terenach osadniczych występują ekosystemy silnie przekształcone antropogenicznie. Występują tu zbiorowiska roślinności ruderalnej oraz synantropijne gatunki zwierząt.

8.2. Ludzie

W granicach obszaru planu zamieszkuje około 13,2 % ludności gminy Zator. Zróżnicowanie liczby mieszkańców w poszczególnych sołectwach przedstawia tabela nr 1. Zaludnienie gminy Zator jest nierównomierne. Występuje wyraźna koncentracja ludności w mieście Zator (około 4000 mieszkańców). Graboszyce są trzecią a Grodzisko szóstą pod względem liczby ludności miejscowością gminy. W okresie ostatnich 10 lat w gminie Zator utrzymywał się dodatni przyrost naturalny.

Tabela 1. Liczba ludności w obszarze planu w 2016 roku według sołectw.

Lp.	Miejscowość	Liczba ludności
1.	Graboszyce	754
2.	Grodzisko	483
3.	Razem	1237

Źródło: UM Zator.

8.3. Zwierzęta

Przyrodnicze bogactwo obszaru planu tworzą między innymi stawy, rzeki Skawa i Wieprzówka, połączenie łąk, lasy łąkowe i zarośla wiklinowe w dolinach rzecznych. Stanowią one ostoję wielu gatunków ptaków środowiska wodnego i lądowego, chronionych owadów i płazów.

W części terenu obejmującej fragmenty Pogórza, teren jest pagórkowaty – wprawdzie z niskim procentem lesistości, lecz z dużą mozaikowością pól, lasów, śródpolnych lasków i zadrzewień. W takim urozmaiconym krajobrazie z reguły bardziej dogodne warunki do bytowania znajduje większa liczba gatunków zwierząt niż w krajobrazach jednorodnych.

Wśród zwierząt bezkręgowych najliczniej reprezentowaną grupę stanowią **owady**. Spośród **chrząszczy** występują liczne gatunki z rodzajów biegaczy i tęczników podlegających ochronie ze względu na ich pożyteczność. W dolinie Skawy stwierdzono obecność ponad 30 cennych gatunków chrząszczy w tym 11 objętych ochroną. **Motyle** stanowią rząd owadów najpopularniejszych. Jednymi z najpospolitszych gatunków motyli są: rusałka pawik i rusałka pokrzywnik oraz ponad 20 innych gatunków motyli.

Ryby występują w poszczególnych ciekach wodnych, starorzeczach i w stawach hodowlanych. Spośród krain rybnych rzek polskich dolny i pogórski odcinek Skawy zaliczany jest do krainy brzany. W tej krainie przejściowej do rzek nizinnych żyje obok brzany wiele innych gatunków ryb, między innymi brzanka, kleń, świnka, ukleja, szczupak, kiełb, pstrąg potokowy i tęczowy, lipień, płoć, śliz, jazgarz a także rzadziej spotykane: na przykład okoń, lin, karp, leszcz, karaś, wzdręga, słonecznica, sandacz, miętus, węgorz.

Płazy reprezentowane są głównie przez dość powszechnie występujące żaby: wodną i trawną. Lokalnie, chociaż coraz rzadziej, obecna jest ropucha szara. W lasach notowane jest występowanie kumaków.

Gady. Pospolitym gatunkiem na terenie gminy jest zaskroniec zwyczajny, występujący w miejscach wilgotnych, w okolicach cieków wodnych i stawów. Lokalnie występuje żmija zygzakowata. W miejscach kamienistych i nasłonecznionych notowano obecność jaszczurki żyworodnej i jaszczurki zwinki.

Ptaki reprezentowane są przez ponad 200 gatunków, w tym szacuje się że około 124 to gatunki lęgowe, a 75 to gatunki przelotne, na przykład perkoz rdzawoszy i zausznik, bąk, bączek, rybitwa zwyczajna i czarna, rokitniczka, trzcinniczek oraz trzciniak, czajka, wodnik, kaczkę, perkozy ślepowron i rybitwa białowąsa. W korycie Skawy gniazdują takie gatunki ptaków jak: sieweczka rzeczna, brodziec piskliwy i brzegówki. Licznie lęgną się także słowik rdzawy, dziwonia oraz strumieniówka, gatunki uznane za nieliczne bądź średnio liczne. W biotopach leśnych stwierdzono obecność między innymi gatunków drapieżnych, na przykład jastrzęb, myszołów zwyczajny oraz sowy, puszczyki, sikory, zięby, dzięcioły i inne. W biotopie pól otwartych notowano powszechnie występowanie skowronka polnego, gąsiora, trznadla, a lokalnie także bażanta i rzadziej kuropatwy. W otoczeniu człowieka, w zabudowie osiedli mieszkalnych, notowano gniazdowanie około 30 gatunków ptaków, obserwowanych również w biotopach parków lub większych zadrzewień, w tym: gawrona, oknówki, jerzyka, sierpówki i płomykówki, do tej grupy ptaków należy również bocian biały. W części kartograficznej prognozy naniesiono miejsca występowania gatunków ptaków chronionych w ramach obszaru Natura 2000 „Dolina Dolnej Skawy” według *Inwentaryzacji Awifauny na Terenie Proponowanego Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków PLB 120005* wykonanej w 2008 roku.

Ssaki. Spośród gatunków tej grupy zwierząt wymienić można występowanie na terenie gminy licznych gatunków reprezentujących rozmaite rzędy zwierząt, między innymi drapieżnych, gryzoni itd. Na terenie gminy stwierdzono występowanie między innymi gatunków należących do rodziny łasicowatych, między innymi borsuka, kuny leśnej, łasicy łaski i tchórza. Kuna leśna występuje w lasach pogórskich i stała się gatunkiem dość częstym w wielu, nawet małych, kompleksach leśnych. Tchórz występuje dość licznie, przeważnie w pobliżu zabudowań. Łasica łaska częściej występuje na Pogórze. Jednym z bardziej rozpowszechnionych gatunków zwierząt drapieżnych jest lis, którego liczebność jest obecnie dość wysoka. Spośród gryzoni, występują dość liczne wiewiórki. W otoczeniu rzek, w starorzeczach, strumieniach, a nawet rowach melioracyjnych występuje piżmak. Wśród parzystokopytnych na omawianym obszarze gatunkiem częstym i liczny jest sarna. Znacznie rzadziej pojawiają się dzik i jeleń.

Na podstawie wspomnianej *Inwentaryzacji Awifauny na Terenie Proponowanego Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków PLB 120005* w granicach obszaru planu można wyróżnić cztery rejony występowania chronionych gatunków ptactwa. W rejonie ujścia Wieprzówki do Skawy stwierdzono występowanie strumieniówki, turkawki, zimorodka, pliszki górskiej i sieweczki rzecznej. Na pozostałym odcinku doliny Skawy występują czajka, zimorodek, sieweczka rzeczna i gąsiorek. Kompleks stawów rybnych w środkowej części obszaru planu jest rejonem występowania perkoza dwuczubego, pliszki górskiej, trzciniaka i łabędzia nie-

mego. W dolinie Wieprzówki, na północno-zachodnim obrzeżu obszaru planu występują gąsior, kłaskawka, turkawka, strumieniówka i srokosz.

8.4. Rośliny

Wielowiekowa gospodarka człowieka sprawiła, że szata roślinna obszaru planu jest silnie przekształcona przez człowieka. Obecnie zbiorowiska roślinne o charakterze zbliżonym do naturalnego występują głównie w dolinie Skawy. W korycie Skawy występują zbiorowiska roślinne kamieńców. Stanowią one rodzaj naturalnego pomostu pomiędzy ekosystemem wodnym cieków i dalej od niego położonymi ekosystemami typowo lądowymi; obejmują teren, którego wielkość i kształt zmienia się przy każdym większym wezbraniu wody w rzece. Zasadlają go, pionierskie zbiorowiska roślinne tworzące się na żwirowiskach i kamieniskach nadrzecznych. Wkraczająca tutaj roślinność podlega intensywnym zmianom wskutek zachodzącej naturalnej sukcesji zbiorowisk roślinnych – od synuzji porostów, zbiorowisk mchów i traw, po zadrzewienia typu łąkowego, co wskazuje na kolejne fazy zarastania i jednocześnie utrwalania kamieńca. Wśród roślin utrwalających kamieniste podłoże na uwagę zasługują rośliny rozłogowe, szczególnie trawy – kostrzewa czerwona i mietlica rozłogowa; występują tu także między innymi: podbiał, ziarnopłon wiosenny, trzcinnik i inne. Podobne zbiorowiska roślinne lecz na znacznie mniejszej powierzchni występują w korycie Wieprzówki.

Wyżej, na terasach zalewowych Skawy zachowały się fragmenty lasów wierzbowo-topolowych (*Salici-Populetum*). reprezentujące zespół *Salici-Populetum*. Rozwijają się one głównie na glebach typu mad, na terasach zalewowych Skawy jako zbiorowisko z udziałem olchy szarej i czarnej, gęsto podszyte krzewami wierzby, czeremchy zwyczajnej i bzu czarnego. W runie lepiężnik różowy i podagrycznik pospolity oraz pnącza: chmiel zwyczajny i kielisznik zaroślowy. Brzegi porastają zarośla wiklinowe *Salicetum triandro-viminilis* z *Salix viminilis* i *S. purpurea*. Współczesne niżowe łągi wierzbowo-topolowe należą do zbiorowisk najbardziej zniszczonych. O ich dawniejszym, szerszym rozmieszczeniu świadczą pojedyncze drzewa zachowane na łąkach i pastwiskach. Do zbiorowisk tych łatwo wnikają gatunki obcego pochodzenia.

Stosunkowo wysokim stopniem naturalności charakteryzują się również zarośla wierzbowo-wiklinowe występujące na terasach Skawy i Wieprzówki w miejscach zniszczonych lasów łąkowych. Ponadto naturalne zadrzewienia zachowały się w otoczeniu koryt małych cieków wodnych.

Duże znaczenie mają również znacznie rozprzestrzenione zbiorowiska półnaturalne, do których należą przede wszystkim łąki i pastwiska.

Łąki wilgotne i okresowo mokre z rzędu *Molinietalia* wykształcają się w dolinach rzek i potoków. Charakteryzują się na ogół stałym podtopieniem lub wysokim poziomem wody gruntowej.

Łąka rajgrasowa *Arrhenatheretum elatioris* jest najbardziej rozpowszechnionym typem łąki, w siedliskach żyznych i świeżych. W skład tego florystycznie bogatego zbiorowiska wchodzi liczne trawy, między innymi *Festuca rubra*, *Dactylis glomerata*, *Briza media* oraz zioła dwuliścienne, na przykład *Chrysanthemum leucanthemum*, *Centraurea jacea* i inne.

Pastwiska życicowo-grzebienicowe *Lilio-Cynosuretum* zajmują stosunkowo niewielkie powierzchnie zlokalizowane wokół zabudowań, w sadach i przy drogach. W ich obrębie rosną gatunki znoszące wypas i wydeptywanie, na przykład *Trifolium repens*, *Plantago maior*, *Lolium perenne*, *Cynosurus cristatus* i inne.

Ponadto wokół zabudowań, a także wzdłuż szlaków komunikacyjnych powszechnie wykształcają się zbiorowiska roślinności ruderalnej (głównie zespół *Plarstagini-Lolietum*).

Występujące zróżnicowanie sposobu i form użytkowania terenu tworzy swoistą mozaikę siedlisk zwiększającą ogólną wartość i walory przyrodnicze omawianego terenu.

W granicach obszaru planu nie stwierdzono występowania chronionych gatunków roślin, dla których wymagane jest ustalenie stref ochrony ich ostoi lub stanowisk według Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 5 stycznia 2012 roku w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2012 r., poz. 81 z późn. zm.).

8.5. Wody podziemne i powierzchniowe

8.5.1. Wody podziemne

Gmina Zator wraz z objętymi omawianym planem miejscowościami Grodzisko i Graboszyce położona jest w hydrogeologicznym regionie przedkarpackim. Poziom wodonośny występuje na głębokości od 5 do 10 m poniżej powierzchni terenu. Średnia miąższość warstwy wodonośnej oceniana jest na 4,8 m, natomiast współczynnik infiltracji 244/24h. Użytkowe znaczenie ma czwartorzędowy poziom wodonośny występujący w dolinie Skawy i Wieprzówki. Czwartorzędowy poziom budują osady rzeczne Skawy i Wieprzówki wykształcone w postaci otoczków, żwirów i piasków. Miąższość utworów czwartorzędowych zalegających w dolinie Skawy dochodzi do 10 m, gdzieśgdzie do 20 m. Poziom charakteryzuje się brakiem izolacji lub słabą izolacją. Wody pod względem jakości zalicza się do klasy Ib. Oznacza to, że wprawdzie są dobrej jakości, ale jakość ta może być nietrwała z powodu braku izolacji. Na obszarze gminy występuje duże zróżnicowanie głębokości zalegania wody gruntowej, poziom ten waha się od 2 do 11 metrów. Zagrożenie zanieczyszczenia potęguje niski poziom występowania wód podziemnych w dolinach rzecznych oraz umiejscowienie

wzdłuż dolin skupisk ludności i dróg, a także obszarów rolnych, gdzie stosowane są środki ochrony roślin i nawozy sztuczne.

W dolinie Skawy występuje Główny Zbiornik Wód Podziemnych (GZWP) nr 444 „Dolina rzeki Skawy” w czwartorzędowych utworach związanych z systemem dolin rzecznych. Jest to zbiornik przeznaczony do zaopatrzenia ludności w wodę do picia (I), a ze względu na jakość zaliczany do klasy Ic – bardzo nieznacznie zanieczyszczone, łatwe do uzdatniania.

Tabela 2. Charakterystyka GZWP nr 444 „Dolina Rzeki Skawy”.

Nr zbiornika	Powierzchnia w km ²			Wiek utworów	Typ zbiornika	Klasa jakości wód	Średnia głębokość (m)	Zasoby (tyś m ³ /d)
	GZWP	ONO	OWO					
444	86	86	430	QD	Porowy	I c	8	16,5

Źródło: (Kleczkowski, 1990).

W granicach obszaru planu znajduje się północna część tego zbiornika. Jego granice zaznaczono na mapie niniejszej prognozy.

Wody podziemne występujące w żwirach, piaskach i mułkach zalegających w dolinie Skawy są wykorzystywane dla celów zaopatrzenia w wodę pitną. W granicach obszaru planu, w miejscowości Grodzisko znajduje się ujęcie wody podziemnej „Grodzisko”. Znajduje się ono na terasie Skawy pomiędzy korytem rzeki a stawami rybnymi. Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie dla tego ujęcia strefę ochronną Rozporządzeniem nr 3/2009 z dnia 5 maja 2009 w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej „Grodzisko” zlokalizowanego w miejscowości Grodzisko, gmina Zator, powiat oświęcimski. Rozporządzenie to zostało następnie zmienione kolejnym Rozporządzeniem Nr 6/2010 z dnia 23 grudnia 2010 r. Strefa ochronna ujęcia dzieli się na teren ochrony bezpośredniej i teren ochrony pośredniej. Ich granice przedstawiono na rysunku planu oraz na mapie niniejszej prognozy. Na terenie ochrony bezpośredniej zabrania się użytkowania gruntów do celów niezwiązanych z eksploatacją ujęcia wody. Ponadto obowiązują tu następujące zasady:

- zagospodarowanie terenu zielenią;
- odprowadzenie wód opadowych w sposób uniemożliwiający przedostawanie się ich do urządzeń służących do poboru wody;
- ograniczenie do niezbędnych potrzeb przebywania osób niezatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody;
- trwałe ogrodzenie terenu i oznakowanie tablicami informującymi o ujęciu i zakazie wstępu osób nieupoważnionych.

Na terenie ochrony pośredniej obowiązują następujące zakazy:

- wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi;

- rolniczego wykorzystywania ścieków, gnojówki i gnojowicy;
- stosowanie środków ochrony roślin z wyjątkiem środków dopuszczonych do stosowania w strefach ochronnych ujęć wody;
- grzebienia zwłok zwierzęcych;
- lokalizowania składowisk odpadów komunalnych, niebezpiecznych, innych niż niebezpieczne i obojętne oraz obojętnych;
- mycia pojazdów mechanicznych;
- urządzania parkingów, obozowisk oraz kąpielisk.

8.5.2. Jakość wód podziemnych

Na obszarze planu generalnie brak jest utworów powierzchniowych, które stanowiłyby izolację pierwszego poziomu użytkowego wód podziemnych. Oznacza to, że wody podziemne mogą być bardzo łatwo zanieczyszczone w wyniku działalności prowadzonej na powierzchni.

Obszar planu w całości znajduje się w granicach jednolitej części wód podziemnych JCWPd nr 152. Wody poszczególnych poziomów wodonośnych tej jednostki pod względem ilościowym i chemicznym charakteryzują się następującymi parametrami:

- Wody porowe w utworach akumulacji rzecznej (piaski, żwiry, otoczaki) – G:
  - cecha ilościowa – stan dobry,
  - cecha jakościowa – stan zadowalający;
- Wody szczelinowo-porowe w utworach piaskowcowo-lupkowych (fliszowych) strefa aktywnej wymiany do głębokości około 80 m p.p.t. – Pg-Cr:
  - cecha ilościowa – stan słaby (głównie przez odwadnianie – liczne ujęcia oraz drenaż górniczy),
  - cecha jakościowa – stan bardzo dobry.

W granicach obszaru planu nie prowadzi się systematycznego monitoringu jakości wód podziemnych. W roku 2014 najbliższe punkty monitoringu wód podziemnych znajdowały się poza obszarem planu w miejscowościach Babica (JCWPd – 152) i Brzeźnica (JCWPd – 151). Według Raportu o stanie środowiska w województwie małopolskim w 2014 roku (WIOŚ Kraków 2015) stan chemiczny wód w punkcie Babica spełniał wymogi II klasy jakości (wody dobrej jakości) natomiast wody w punkcie Brzeźnica nie były w 2014 roku badane. Wody w punkcie Babica spełniały wymagania dla wód przeznaczonych do picia. Ze względu na istotne różnice warunków hydrogeologicznych pomiędzy obszarem planu a miejscowością Babica przytoczonych wyników nie można bezpośrednio ekstrapolować na obszar planu.

8.5.3. Wody powierzchniowe

Obszar planu znajduje się w całości w zlewni Skawy, która jest prawobrzeżnym dopływem Wisły. Skawa jest zarazem główną rzeką obszaru. Lewobrzeżnym dopływem Skawy jest Wieprzówka, która przepływa wzdłuż północno-zachodniej granicy obszaru planu i uchodzi do Skawy na północnym krańcu obszaru. Przebieg działu wodnego w rejonie ujścia Wieprzówki nie jest wyraźny ze względu na płaski teren i bliskie sąsiedztwo obu rzek oraz znajdujący się tu kompleks stawów rybnych.

Skawa – o długości 96 km i powierzchni dorzecza 1160 km² wraz z dopływami odwadnia zachodnią i centralną część gminy Zator wraz z obszarem planu. Od południowych granic gminy dolina się rozszerza do 2 km a jej zbocza są łagodne. Na tym odcinku Skawa tworzy liczne zakola a w obrębie koryta łachy i niewielkie kępy. Stany wody i przepływy kształtowane są w górskiej, beskidzkiej części zlewni w której średni spadek wynosi 6,9 ‰ natomiast w dolnym odcinku od Pogorza 2,3 ‰. Charakterystyczna jest szybka reakcja rzeki na opad, zmienność stanów rzeki jest duża; w okresach posuchy występują niżówki, a w okresach deszczowych – gwałtowne wezbrania. Amplituda stanów wody wynosi 554 cm (tabela nr 5), średni przepływ Skawy wynosi 12,2 m³/s a maksymalny 935 m³/s, natomiast minimum 1 m³/s.

Tabela 3. Charakterystyczne stany wody i przepływy Skawy w Wadowicach.

Okres badań	Stany wody H (cm)			Bezwzględna wysokość zwierciadła wody (m n.p.m.)		Okres badań	Przepływ a (m ³ /s)				
	WWW	NNW	Amplituda	Przy stanie maksymalnym	Przy stanie minimalnym		WWQ	SWQ	SSQ	SNQ	NNG
1921-2000	570	16	554	260,8	255,2	1951-1990	935	260	12,2	2,73	1,00
						1951-2000	935	-	-	-	0,80

Źródło: (Mapa hydrograficzna 2003).

Wieprzówka cechuje się typowym dla rzek karpackich deszczowo-śnieżnym reżimem przepływów i dużą nieregularnością przepływów. Charakterystyczne jest występowanie dwóch wezbrań w ciągu roku: wiosennego – wywołanego topnieniem śniegu w beskidzkiej części zlewni oraz letniego – wywołanego obfitymi opadami deszczu. Rozpiętość objętości przepływu tej rzeki jest bardzo duża. Ilustracją tej nieregularności jest poniższe zestawienie przepływów charakterystycznych Wieprzówki w profilu Rudze (przy ujściu do Skawy).

Tabela 4. Przepływy charakterystyczne Wieprzówki w profilu Rudze (m³/s).

Profil	Przepływ najniższy NNQ	Przepływ średni niski SNQ	Przepływ średni roczny SSQ	Przepływ najwyższy WWQ
Rudze (1961-90)	0.017	0.10	1.78	158

Źródło: „Atlas Posterunków Wodowskazowych dla Potrzeb Państwowego Monitoringu Środowiska” PIOŚ 1995-1996.

8.5.4. Jakość wód powierzchniowych

Ocenę jakości wód powierzchniowych na Sakwy na odcinku w granicach obszaru planu, w tym klasyfikację stanu/potencjału ekologicznego i chemicznego wód oraz ocenę stanu jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) przeprowadzono w oparciu o Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 20 sierpnia 2008 roku w sprawie sposobu klasyfikacji jednolitych części wód powierzchniowych (Dz. U. z 2008 r., Nr 162, poz. 1008). Zapisy rozporządzenia wprowadzają do prawa polskiego zasady ocen jakości wód określone w Ramowej Dyrektywie Wodnej. Obszar planu jest położony w granicach dwóch jednolitych części wód powierzchniowych: Skawy od Kleczanki (bez Kleczanki) do ujścia (kod PLRW200015213499) oraz Wieprzówka od Targaniczanki (bez Targaniczanki) do ujścia (kod PLRW20006213489).

Według *Wyników Klasyfikacji i Oceny Stanu Jednolitych Części Wód Powierzchniowych w Województwie Małopolskim w roku 2014* (WIOŚ Kraków 2015) stan ekologiczny, stan chemiczny i stan wód Skawy na odcinku od Kleczanki (bez Kleczanki) do ujścia zostały ocenione jako dobre. Natomiast stan/potencjał ekologiczny Wieprzówki oceniono jako słaby, stanu chemicznego tej rzeki nie badano zaś jej stan wód oceniono jako zły. Przyczyna tego są zanieczyszczenia pochodzące z miejscowości położonych w zlewni Wieprzówki powyżej obszaru planu, w tym z Andrychowa.

8.6. Powietrze i hałas

8.6.1. Jakość powietrza

Tak na obszarze planu jak i na całym terytorium gminy Zator brak jest stałych punktów pomiarowych, które mogłyby dostarczyć bezpośrednich danych na temat stężeń Zanieczyszczeń powietrza. Najbliższy punkt pomiarowy znajduje się w Wadowicach.

Według *Oceny Jakości Powietrza w Województwie Małopolskim w 2014 roku* (WIOŚ Kraków 2015) w punkcie tym badano stężenie benzo(a)pirenu i pyłu zawieszzonego PM10. W roku 2014 roczne stężenie benzo(a)pirenu wyniosło 8 ng/m³, natomiast roczne stężenie pyłu za-

wieszzonego PM10 wynosiło około $42 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Nie badano stężeń innych zanieczyszczeń powietrza. Danych z punktu pomiarowego w Wadowicach nie sposób ekstrapolować bezpośrednio na obszar planu gdyż punkt pomiarowy jest położony w terenie miejskim a obszar planu obejmuje typowe wiejskie jednostki osadnicze. Ze względu na ogólny charakter opracowania informacje o jakości powietrza pochodzące ze wspomnianej *Oceny Jakości Powietrza...* mają charakter szacunkowy w odniesieniu do obszaru planu. I tak średnie roczne stężenie dwutlenku siarki SO_2 kształtowało się na poziomie $11.1-13.0 \mu\text{g}/\text{m}^3$, średnie roczne stężenie dwutlenku azotu NO_2 – od $20,1$ do $30,0 \mu\text{g}/\text{m}^3$ a średnie roczne stężenie pyłu zawieszonego PM10 – od $40,1$ do $50,0 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Obszar planu w 2014 roku, według kryteriów ochrony zdrowia został zaliczony do strefy A za wyjątkiem PM10 PM2.5 i benzopirenu (klasa C). Strefa A to obszary, na których poziom stężenia zanieczyszczeń nie przekracza poziomu dopuszczalnego a wymagane działania obejmują utrzymanie stężeń zanieczyszczeń poniżej poziomu dopuszczalnego oraz próby utrzymania najlepszej jakości powietrza zgodnej ze zrównoważonym rozwojem. Natomiast w strefie C występują stężenia zanieczyszczeń powyżej poziomu dopuszczalnego a wymagane działania to: określenie obszarów przekroczeń poziomów dopuszczalnych; opracowanie lub aktualizacja programu ochrony powietrza (POP) w celu osiągnięcia odpowiednich poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu; kontrolowanie stężeń zanieczyszczeń na obszarach przekroczeń i prowadzenie działań mających na celu obniżenie stężeń przynajmniej do poziomów dopuszczalnych.

Przyczyną wysokich stężeń pyłu zawieszonego i benzopirenu jest głównie emisja zanieczyszczeń ze źródeł komunalnych i komunikacyjnych.

Warunki aerosanitarne są lokalnie modyfikowane przez topografię oraz czynniki meteorologiczne. W okresach bezwietrznych i zimowych, kiedy następuje intensywne spalanie paliw, może dochodzić do nagromadzenia zanieczyszczeń w dolinach i obniżeniach. Częste stany inwersji termicznej i duża liczba dni z mgłą obniżają zdolność samooczyszczania się atmosfery.

W granicach obszaru objętego planem nie ma dużych punktowych emitorów zanieczyszczeń powietrza. W związku z tym głównym lokalnym źródłem emisji zanieczyszczeń powietrza jest ruch samochodowy na odcinku drogi krajowej nr 28 przebiegającym przez Graboszyce. Ponadto w okresie jesienno-zimowym źródłem emisji zanieczyszczeń powietrza jest spalanie paliw w paleniskach domowych w celu ogrzewania budynków.

8.6.2. Hałas

Hałas jest bardzo istotnym i uciążliwym zanieczyszczeniem. Głównym źródłem hałasu na obszarze planu jest komunikacja samochodowa zaś drugorzędnymi źródłami są zakłady usługowe oraz gospodarstwa domowe.

Głównym źródłem hałasu komunikacyjnego na obszarze planu jest ruch samochodowy na drodze krajowej nr 28 pomiędzy Zatorem a Wadowicami. Według informacji Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad obciążenie ruchem tej drogi wynosiło w 2000 roku 6276 pojazdów rzeczywistych na dobę, natomiast w 2005 roku 7675 pojazdów rzeczywistych na dobę, co stanowi ponad 20 % wzrost natężenia ruchu. Nie prowadzi się monitoringu hałasu komunikacyjnego w otoczeniu tej drogi. Najbliższy punkt pomiarowy monitoring znajduje się w Półwi przy drodze krajowej nr 44. W związku z tym brak jest danych pomiarowych dotyczących hałasu komunikacyjnego w obszarze planu.

Hałas kolejowy z uwagi na niewielkie natężenie ruchu – sporadyczny ruch pociągów towarowych – transport kolejowy nie stanowi źródła uciążliwości akustycznej.

Hałas komunalny pochodzący od źródeł związanych z zabudową mieszkaniową i usługową charakteryzuje się dużą zmiennością natężenia i czasem występowania, a wywołany jest urządzeniami i maszynami zlokalizowanymi w obrębie zabudowy. Z badań poziomu hałasu wynika, że tło akustyczne wynosi 35-40 dB w dziennej porze doby.

8.7. Powierzchnia ziemi

Powierzchnia ziemi to naturalne ukształtowanie terenu, gleba oraz znajdująca się pod nią ziemia do głębokości oddziaływania człowieka¹.

R z e ż b a t e r e n u

Rzeźba terenu pozostaje w związku z budową geologiczną. Szeroka i płaska dolina Skawy, która stanowi najbardziej charakterystyczny element rzeźby obszaru planu, nawiązuje swym przebiegiem do uskoku rozcinającego utwory fliszowe. W okolicy Graboszyc i Grodziska szerokość doliny Skawy wynosi 1,0 – 1,5 km. Zbocza doliny Skawy są asymetryczne. Prawe zbocze w Grodzisku jest wyższe i bardziej strome niż lewe zbocze w Graboszycach. Po obu stronach doliny Skawy znajdują się wyniesione obszary Pogórza Wielickiego o typowej rzeźbie pogórskiej z szerokimi garbami porozcinanymi wąskimi dolinami potoków.

Rozpiętość wysokości bezwzględnych w granicach obszaru planu wynosi około 66 m, od około 226 m n.p.m. w dnie doliny Skawy przy ujściu Wieprzówki do 292 m n.p.m. na pół-

---

¹ Prawo ochrony środowiska.

nocno-wschodnim krańcu miejscowości Grodzisko. Ukształtowanie powierzchni ziemi na obszarze planu nie stanowi poważnej bariery dla rozwoju zainwestowania, aczkolwiek realizacja zabudowy, dróg czy też sieci i urządzeń infrastruktury technicznej w miejscach o znacznym nachyleniu może wymagać stosowania odpowiednich rozwiązań technicznych. Natomiast ukształtowanie powierzchni stwarza na terenie gminy następujące uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego:

- występowanie obszarów zalewowych w dolinach Skawy i Wieprzówki,
- występowanie zagrożenia ruchami masowymi ziemi na zboczach dolin Skawy i Wieprzówki.

Zasięgi zagrożenia powodziowego oraz zagrożenia ruchami masowymi ziemi uwidocznił na mapie prognozy.

Powierzchnia ziemi na obszarze planu jest współcześnie modelowana przez trzy grupy procesów geomorfologicznych. Są to procesy erozji, transportu i akumulacji. Spośród procesów występujących na omawianym terenie, a mających istotne znaczenie w kształtowaniu rzeźby terenu należy wymienić:

- **splukiwanie powierzchniowe** występuje powszechnie na całym obszarze planu. Polega ono na splukiwaniu wierzchniej warstwy gleby w czasie opadów, zwłaszcza nawalnych. Powoduje powstanie zmywów powierzchniowych, degradujących glebę nieraz na dużych obszarach. Na splukiwanie szczególnie podatne są pylaste, lessopodobne pokrywy, przy czym niewielkie nachylenia wystarczą, by degradacja przybierała groźne rozmiary. Efekty działania splukiwania są uzależnione od użytkowania terenu. Najsilniej zaznacza się ten proces na polach zajętych pod uprawę roślin okopowych, zwłaszcza gdy zaorywanie przebiega równoległe do kierunku nachylenia stoku; znacznie mniej widoczne są jego efekty na terenach trwałych użytków zielonych i w lasach;
- **erozja wodna rzeki i potoków** występuje najsilniej podczas silnych wezbrań doprowadzając do podcinania i niszczenia brzegów (erozja boczna) oraz do poszerzania dolinnych den i pogłębiania ich (erozja wgłębna). Intensywność tych procesów zależy od objętości przepływu i jego zmienności, od spadku podłużnego cieku wodnego, od odporności na erozję skał podłoża, a także wielkości materiału niesionego przez rzekę. W miejscowościach położonych w wąskich dnach dolin potoków erozja potoków stanowi zagrożenie dla dróg i zabudowy usytuowanej w sąsiedztwie koryta potoku. Liczne uszkodzenia dróg wskutek erozji potoków wystąpiły na terenie gminy w 2010 roku.
- **osuwanie** - procesowi temu sprzyja występowanie naprzemianległych warstw łupków i piaskowców zarówno w jednostce podśląskiej jak i śląskiej. Piaskowce wskutek spękania na ogół przepuszczają wodę, natomiast łupki są nieprzepuszczalne, lecz nasiąkając tracą na spójności. Łupki stanowią więc poziom, na którym gromadzi się woda. Występowanie ich ma zazwyczaj związek z pojawieniem się podmokłości, zabagnień

i równocześnie ze złagodzeniem form terenu. Łupki – jeśli podścielają warstwę piaskowców, a nachylenie warstw jest zgodne z nachyleniem stoków, po nawodnieniu (np. wskutek silnych opadów atmosferycznych) stają się przyczyną osuwisk. Osuwanie może występować również w obrębie zwietrzelin, luźnych osadów oraz skał innych niż fli-szowe przy znacznym nachyleniu terenu. W granicach obszaru planu zagrożenie osuwaniem jest największe na zboczach doliny Skawy w Grodzisku oraz na zboczach doliny Wieprzówki;

- **spelzywanie** jest procesem podobnym do osuwania, który zazwyczaj rozwija się w obrębie pokryw zwietrzelinowych na stokach. Jest to proces powolny, niemal niezauważalny, o którym świadczą charakterystyczne pnie drzew wygięte w górę stoku, tworzące tzw. „haki”. Często spotyka się na takim stoku zabagnienia, a jego powierzchnia złaziskowa jest zawsze nierówna, pełna zagłębień i nabrzmięń;
- **transport rumowiska** przez wody płynące. Jest to proces przemieszczania luźnego materiału skalnego w dół cieków wodnych. W zależności od wielkości okruchów skalnych materiał ten jest unoszony przez wody rzeczne lub wleczony po dnie rzeki. Proces ten odbywa się skokowo. Materiał skalny jest intensywnie przemieszczany w okresie wezbrań, po czym jest deponowany w obrębie koryta cieków. Na obszarze planu najintensywniej proces ten przebiegał dotychczas w dolinie Skawy. Jego efektem są rozległe kamieńce w korycie Skawy. Proces ten został ostatnio zaburzony wskutek budowy zapory na Skawie w Świnnej Porębie powyżej obszaru planu;
- **działalność człowieka** również powoduje zmiany w rzeźbie terenu. Antropogeniczne formy rzeźby to między innymi wcięcia i sztuczne nasypy drogowe, wyrobiska poeksploatacyjne terasy rolnicze, wysypiska gruzu, ziemi i odpadów.

Warunki geologiczno-inżynierskie

Duże zróżnicowanie litologicznego wykształcenia skał przy skomplikowanej tektonice w połączeniu z urozmaiconą rzeźbą terenu są przyczyną dużego zróżnicowania warunków geologiczno inżynierskich w granicach opracowania.

Z punktu widzenia możliwości posadowienia budynków korzystne są obszary gruntów spoistych zwartych, półzwartych i twaroplastycznych, gruntów sypkich średniozagęszczonych i skał, na których nie występują zjawiska geodynamiczne, a głębokość wody gruntowej przekracza 2 m. Na omawianym terenie rejonem o korzystnych dla budownictwa warunkach geologiczno-inżynierskich są wysokie terasy Skawy zbudowane z utworów aluwialnych i wyrównane wierzchowiny garbów pogórza, pokryte utworami lessopodobnymi. Na wysokich terasach Skawy są usytuowane główne skupiska zabudowy miejscowości Graboszyce. Z uwagi na ograniczoną powierzchnię tereny o korzystnych warunkach są już w znacznej mierze wykorzystane pod istniejącą zabudowę.

Poza opisanymi wyżej obszarami należy liczyć się z występowaniem słabszych warunków geologiczno-inżynierskich i utrudnień w posadowieniu budynków. Najczęstszym utrudnieniem są spadki terenu powyżej 12 %. Na większości obszaru gminy należy się liczyć z występowaniem złożonych warunków gruntowych ze względu na występowanie gruntów zmiennych genetycznie i litologicznie. Skomplikowane warunki gruntowe będą występować na terenach zagrożonych osuwaniem a także mogą pojawić się na zboczach doliny Skawy w związku z możliwością występowania nieciągłych deformacji górotworu (strefa uskoku)

Niekorzystne warunki geologiczno-inżynierskie dla budownictwa występują ponadto na niskich terasach Skawy i jej dopływów, gdzie podłoże stanowią luźne piaski i żwiry pochodzenia rzecznoego, w których głębokość występowania wody gruntowej nie przekracza 2 m poniżej poziomu terenu. Obszary te ponadto są zagrożone zalewaniem w czasie powodzi.

W przypadku realizacji obiektów budowlanych na obszarach o skomplikowanych warunkach gruntowych konieczne będzie każdorazowe wykonanie oprócz dokumentacji geotechnicznej także dokumentacji geologiczno-inżynierskiej, w której szczegółowo określa się parametry gruntów budujących podłoże geologiczne projektowanej inwestycji z uwzględnieniem tektoniki, morfologii, stratygrafii, wpływu inwestycji na środowisko, itd. Dokumentacje tego typu stosuje się obligatoryjnie dla trzeciej kategorii geotechnicznej, a więc tam, gdzie występują skomplikowane warunki gruntowo-wodne lub/i gdy konstrukcja obiektu kwalifikuje go do tej kategorii. Wykonanie dokumentacji geologiczno-inżynierskiej jest poprzedzone wykonaniem Projektu prac geologicznych, który podlega zatwierdzeniu przez Starostwo powiatowe. Dokumentacja podlega przyjęciu przez Starostwo powiatowe. Według obowiązujących przepisów, dokumentacja taka stanowi podstawę do sporządzenia przez Projektanta obiektu oceny geotechnicznych warunków posadowienia obiektu (Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 września 1998 roku *w sprawie ustalania geotechnicznych warunków posadowienia obiektów budowlanych*).

Pokrywa glebowa

Na obszarze gminy Zator występuje duże zróżnicowanie pokrywy glebowej. Wyróżnić tu można następujące gleby:

- gleby brunatne i pseudobielicowe – w pasie starszych teras Wisły i Skawy (plejstocen), w obrębie wysoczyzny przykarpackiej oraz pasie Pogórzy; występują w południowo zachodniej części miasta Zatora, we wsi Łowiczki i Rudze, w zachodniej części wsi Graboszyce oraz we wschodnich częściach wsi Grodzisko i Laskowa;
- mady rzeczne – w obrębie współczesnych dolin rzecznych (holocen), głównie w północnej części gminy oraz w dnie doliny Skawy; występują we wsiach Podolsze,

Smolice i Palczowice, we wschodniej części miasta Zatora i wsi Graboszyce, we wsi Trzebieńczyce oraz w zachodnich częściach wsi Grodzisko i Laskowa;

- gleby glejowe - występują w obrębie zagłębień o słabym odpływie i w terenach o wysokim poziomie wód gruntowych (starorzecza);
- czarne ziemie wykształcone z piasków gliniastych, występujące w zachodniej części Zatora, w obrębie rozmytej krawędzi terasy plejstoceńskiej;
- gleby torfowe i murszowe występujące w kilku kompleksach w zachodniej części gminy, w Łowiczkach i Zatorze.

Gleby gminy Zator charakteryzują się stosunkowo wysoką przydatnością dla rolnictwa. Wskaźnik bonitacji jakości i przydatności rolniczej gleb dla Gminy Zator wynosi 62,1 co daje 48 miejsce wśród gmin Małopolski (średnia dla Województwa Małopolskiego – 52,2). Na terenie gminy panują korzystne warunki glebowe i klimatyczne dla uprawy 4 podstawowych zbóż, a także koniczyny i buraków. W części gminy panują również korzystne warunki dla sadownictwa. Wskaźnik obrazujący potencjał przyrodniczy obszaru gminy Zator dla potrzeb rolnictwa wynosi prawie 80 pkt (dla Województwa Małopolskiego 67,4 pkt., a dla kraju 66,6 pkt.). Użytki rolne stanowią 3199 ha, natomiast gleby orne w klasach od I – IV 2811 ha.

Badania chemizmu gleb, przeprowadzone były przez Państwowy Instytut Geologiczny w latach 1991-1995. Wyniki badań laboratoryjnych ponad 20 pierwiastków na obszarze powiatu oświęcimskiego (w tym Gminy Zator), nie wykazały obecności w glebach wysokich koncentracji badanych metali z wyjątkiem trzech rejonów: okolic Chełmka (północną część powiatu), Brzeszcz (zachodnia część powiatu) oraz Smolic (północnowschodnią część powiatu).

Z uwagi na fakt, iż część gminy zator posiada wiejski charakter, istotny wpływ na środowisko glebowe ma rolnictwo. Wynika to z faktu, iż obejmuje ono swoim oddziaływaniem duży obszar i powoduje zasadnicze zmiany w środowisku naturalnym. Najbardziej istotne zagrożenia związane z rolniczym użytkowaniem gruntów to:

- niszczenie mechaniczne roślinności oczek i mokradeł śródpolnych, zwłaszcza pozbawionych zarośli i zadrzewień przywodnych podczas prac polowych, niszczenie chemiczne poprzez stosowanie środków ochrony roślin i nadmierny spływ miogenów z pól;
- stosowanie na całej powierzchni upraw polowych środków ochrony roślin, powodujące ubożenie i zanikanie roślinności segetalnej;
- intensywne zagospodarowanie użytków zielonych z oraniem, „meliorowaniem”, nawożeniem, obsiewem szlachetnymi gatunkami traw, stosowaniem środków ochrony roślin powodujące drastyczne ubożenie bogactwa florystycznego łąk.

Na obszarze miejscowości Graboszyce i Grodzisko objętych omawianym planem na wzniesieniach Pogórza dominują gleby brunatne i pseudobielicowe natomiast dolinach Ska-

wy i Wieprzówki dominują mady rzeczne. Kompleksy użytków rolnych znajdują się w zachodniej i południowej części Graboszyc oraz w północno zachodniej części Grodziska. W centralnej części obszaru planu znajduje się rozległy kompleks stawów rybnych.

8.8. Krajobraz

Jednym z cennych walorów, łączących wartości środowiska przyrodniczego i kulturowego gminy Zator, wpływającym na atrakcyjność dla zamieszkania i turystyki są jej walory krajobrazowe. Wynika to z usytuowania obszaru objętego niniejszym opracowaniem w granicach atrakcyjnej krajobrazowo jednostki fizyczno geograficznej, jaką jest Pogórze Wielickie. Dodatkowo tę atrakcyjność podnosi przebiegająca z południa na północ malownicza dolina rzeki Skawy oraz dolny odcinek doliny Wieprzówki.

Bardzo interesująca panoramy krajobrazowe rozciągają się z krawędzi wierzchołki Pogórza Wielickiego w Grodzisku na dolinę Skawy oraz z podobnej krawędzi w południowej części Graboszyc na dolinę Wieprzówki.

Ogólnie można stwierdzić, że na terenie objętym opracowaniem przenikają się ze sobą krajobraz o charakterze naturalnym, bądź z niewielkimi przekształceniami (doliny rzek Skawy i Wieprzówki, zadrzewienia, grunty orne, łąki i pastwiska użytkowane rolniczo) z krajobrazem ukształtowanym działalnością człowieka (tereny zabudowane i zainwestowane). Wśród elementów antropogenicznych krajobrazu szczególne miejsce zajmuje kompleks stawów rybnych w centralnej części obszaru planu. Estetyczne odczucia miejscowego krajobrazu naturalnego potęguje naturalna kolorystyka elementów środowiskowych (zieleń roślinności nadwodnej i woda stawów i Skawy, polne drogi, zadrzewienia, zbiorowiska roślinne, łąk i pastwisk,) podlegające cyklicznym zmianom barw i odcieni następującym w okresie wegetacji i zmieniających się pór roku.

8.9. Klimat

Według regionalizacji klimatycznej Polski (W. Wiszniewski, W. Chechłowski), gmina Zator leży w obrębie regionu karpackiego. Klimat tego obszaru kształtowany jest przez różne masy powietrza. W ciągu całego roku przeważają masy powietrza polarno-morskiego (62,4 %) nad polarno-kontynentalnym (25,6 %). Przeważają wiatry wiejące z kierunku zachodniego; wiatry z tego sektora stanowią 57,2 %. Udział ciszy wynosi 8,4 %. Wysokość opadów atmosferycznych nie przekracza 800 mm, a maximum opadowe (około 40 %) przypada na miesiące letnie (czerwiec – sierpień); najmniej opadów występuje w okresie zimowym. Pokrywa śnieżna pojawia się średnio około 30 XI i utrzymuje się średnio przez 69 dni.

Średnia roczna temperatura wynosi około 8°C. Najcieplejszym miesiącem jest lipiec ze średnią miesięczną temperaturą około 20°C, natomiast najzimniejszym - styczeń o średniej miesięcznej temperaturze wynoszącej -2,5°C. Okres wegetacyjny (ze średnią dobową temperaturą > 5 stopni) trwa 224 dni.

Mikroklimat obszaru planu jest w znacznym stopniu kształtowany przez duże skupiska wód powierzchniowych, głównie rozległych powierzchni stawów rybnych oraz rzek Skawy i Wieprzówki.

Całość warunków klimatycznych pozwala uznać je za względnie dobre.

8.10. Zasoby naturalne

Według literatury² zasoby naturalne (zasoby przyrody) to bogactwa naturalne biosfery wykorzystywane gospodarczo lub mogące stać się przedmiotem takiego wykorzystywania, do których zalicza się złoża mineralne i kopaliny znajdujące się we wnętrzu Ziemi lub na jej powierzchni, glebę, wodę, szatę roślinną, świat zwierzęcy, krajobraz, powietrze atmosferyczne, promieniowanie słoneczne. W większości stan tych zasobów omówiono w pozostałych rozdziałach opracowania. Dlatego też niniejszy rozdział dotyczy surowców mineralnych i kopalin.

Występujące pod utworami fliszowymi węglonośne utwory karbonu górnego zawierają węgiel kamienny.

Na terenie gminy Zator, zostały udokumentowane dwa złoża węgla kamiennego, które częściowo znajdują się w granicach obszaru planu:

- ZŁW ZATOR (decyzja GK/KZK/ZW/6784/97 z dnia 9.02.1998 r.);
- ZŁW SPYTKOWICE (decyzja GK/KZK/ZW/6780/98 z dnia 12.02.1998r.)

Jednakże ze względu na znaczne głębokości jego występowania nie ma na razie perspektyw gospodarczego wykorzystania tych zasobów.

Granice udokumentowanych złóż przedstawiono na mapie niniejszej prognozy.

Nie ma informacji o występowaniu w granicach omawianego obszaru innych złóż surowców mineralnych zarówno o zasobach zarejestrowanych lub szacunkowych czy też o zasobach perspektywicznych

---

² Słownik Encyklopedyczny, Leśnictwa, Drzewnictwa, Ochrony Środowiska, Łowiectwa oraz dziedzin pokrewnych, pod kier. prof. Edwarda Więcko, Wydawnictwo SGGW, Warszawa 1996.

8.11. Zabytki

Na obszarze planu zachowało się szereg obiektów dziedzictwa kulturowego, chronionych na mocy przepisów odrębnych.

Najcenniejsze zabytki wpisano do rejestru zabytków. Są to:

- 1) zespół dworski w Graboszycach wpisany do rejestru zabytków pod nr A – 501/88;
- 2) kościół p.w. Św. Andrzeja wraz z otoczeniem w Graboszycach wpisany do rejestru zabytków pod nr A – 505/87;
- 3) grodzisko wczesnośredniowieczne w Grodzisku wpisane do rejestru zabytków pod nr A – 583/88 i A – 729/88;

Oprócz nich w miejscowościach Graboszyce i Grodzisko znajdują się następujące zabytki nieruchomości wpisane do gminnej ewidencji zabytków:

- 1) dom drewn. 1 poł. XX w., w Graboszycach nr 13;
- 2) dom mur. 1 poł. XX w., w Graboszycach nr 15;
- 3) dom drewn. 1 poł. XX w., w Graboszycach nr 24;
- 4) dom mur. 1 poł. XX w., w Graboszycach nr 37;
- 5) dom drewn. 1 poł. XX w., w Graboszycach nr 60;
- 6) dom drewn. 1 poł. XX w., w Graboszycach nr 89;
- 7) dom mur. ok. poł. XX w., w Graboszycach nr 91;
- 8) dom drewn.-mur., w Graboszycach nr 98;
- 9) dom drewn., w Graboszycach nr 103;
- 10) dom drewn. „a”, w Graboszycach nr 11;
- 11) dom drewn. 2 poł. XIX w., w Grodzisku nr 3;
- 12) stodoła drewn. 1 poł. XX w., w Grodzisku nr 23;
- 13) dom drewn. XIX/XX w., w Grodzisku nr 43;
- 14) dom drewn. XIX/XX w., w Grodzisku nr 53;
- 15) dom mur. 1 poł. XX w., w Grodzisku nr 54;
- 16) kapliczka murowana pocz. XX w., w Grodzisku.

W granicach obszaru planu znajdują się również stanowiska archeologiczne wpisane do ewidencji zabytków archeologicznych:

- 1) 105-52, o numerze 6, znalezisko luźne - okres wpływów rzymskich, w Graboszycach;
- 2) 105-52, o numerze 7, dwór obronny - XVI-XVII w., w Graboszycach;
- 3) 105-52, o numerze 8, średniowiecze, w Graboszycach;
- 4) 104-52, o numerze 24, ślady epoki kamienia, grodzisko-halsztat, grodzisko -wczesne średniowiecze, w Grodzisku;
- 5) 104-52, o numerze 25, ślad osadnictwa - epoka kamienia, w Grodzisku;
- 6) 104-52, o numerze 26, osada otwarta - wczesne średniowiecze, w Grodzisku.

Lokalizację wymienionych wyżej obiektów dziedzictwa kulturowego przedstawiono na mapie niniejszej prognozy.

8.12. Dobra materialne

Dobra materialne to wytwarzane przez człowieka przedmioty służące do zaspokojenia jego potrzeb³.

Według powyższej definicji dobrami materialnymi w pierwszym rzędzie będą budynki mieszkaniowe, obiekty usługowe i przemysłowe, obiekty użyteczności publicznej, obiekty sakralne oraz cała infrastruktura techniczna podziemna i powierzchniowa, a także sieć drogowa. Z oczywistych względów dobra materialne na obszarze planu są skoncentrowane w obrębie terenów osadniczych.

9. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji postanowień projektowanego dokumentu

9.1. Obszary podlegające ochronie na podstawie ustawy o ochronie przyrody

Gmina Zator, z uwagi na swoje usytuowanie w środowisku, w strefie przejściowej od niżu na północy do gór na południu, w rejonie tak zwanego progu karpackiego, prezentując znaczne zróżnicowanie elementów środowiska przyrodniczego, należy do terenów o bogatej różnorodności biologicznej. Bardzo pozytywny, dodatkowy wpływ na walory przyrodnicze tego terenu i jego wartość biologiczną, posiada bez wątpienia bezpośrednie otoczenie gminy.

W strukturze przyrodniczej gminy można wyodrębnić następujące elementy przestrzenne:

- doliny rzek: Wisły, Skawy i Wieprzówki;
- stawy hodowlane;
- kompleksy leśne i zadrzewienia;
- tereny rolniczej przestrzeni produkcyjnej.

---

³ *Leksykon naukowo-techniczny*, Wyd. Naukowo-Techniczne, 2001.

Za wyjątkiem lasów, wszystkie powyższe elementy mają znaczący udział powierzchniowy w obszarze planu.

Sieć Natura 2000

Jednym z elementów procesów integracji europejskiej jest współpraca w dziedzinie ochrony środowiska przyrodniczego. Europejska sieć obszarów ekologicznych ma spełniać rolę systemu nadrzędnego w odniesieniu do obecnie podejmowanych działań w zakresie ochrony przyrody. W oparciu o zalecenia Dyrektywy Ptasiej i Dyrektywy Siedliskowej przewiduje się stworzenie systemu obszarów połączonych korytarzami ekologicznymi, tworzącymi spójną funkcjonalnie sieć ekologiczną. Jej zadaniem będzie utrzymanie różnorodności biologicznej poprzez ochronę najcenniejszych i najrzadszych elementów przyrody, a także najbardziej typowych i nadal jeszcze powszechnych układów przyrodniczych, charakterystycznych dla poszczególnych regionów biogeograficznych.

Obszar Natura 2000 PLB120005 „Dolina Dolnej Skawy” - specjalnej ochrony ptaków SOO, ustanowiony na mocy rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 27 października 2008 roku zmieniającego rozporządzenie w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. z 6 listopada 2008 roku, Nr 198, poz. 1226). Granice tego obszaru uległy modyfikacji i zostały zaakceptowane przez Komisję Europejską (piśmo Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Krakowie, znak OP.APi.7041-7-6-10 z dnia 16 grudnia 2010 roku).

Całość obszaru NATURA 2000 „Dolina Dolnej Skawy” obejmuje łącznie ponad 7 tys. ha, w tym w gminie Zator prawie 3 tys. ha. W obrębie tego obszaru, na terenach położonych w gminie Zator, znajdują się – obok ścisłych dolin rzek Wisły, Skawy i Wieprzówki - kompleksy historycznych stawów rybnych oraz zbiorników wodnych powstałych w wyniku eksploatacji kruszyw.

Na wspomnianym obszarze Natura 2000 występuje co najmniej 16 gatunków ptaków wymienionych w załączniku I „Ptasiej Dyrektywy”. Kwalifikujące gatunki ptaków to: bączek, bąk, mewa czarnogłowa, podgorzałka, rybitwa białowąsa, rybitwa rzeczna, ślepowron, cyranka, czernica, gęgawa, głowienka, kokoszka, krakwa, krwawodziób, perkoz dwuczuby, perkozek, rybitwa białoskrzydła, sieweczka rzeczna, śmieszka, zausznik. Ponadto występują: błotniak stawowy, bocian biały, derkacz, dzięcioł zielonosiwy, gąsiorek, kropiatka, podróżniczek, rybitwa czarna, zielonka (wymienione w załączniku I Dyrektywy Komisji Europejskiej), a spośród migrujących regularnie występują (nie wymienione w tym załączniku): cyraneczka, krzyżówka, kszyc, łabędź niemy, łyska, perkoz rdzawoszyi, płaskonos, rybitwa białoskrzydła, sieweczka obrożna.

Tabela 5. Ptaki wymienione w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG występujące w obszarze Natura 2000 „Dolina Dolnej Skawy”.

KOD	NAZWA	POPULACJA			OCENA ZNACZENIA OBSZARU			
		Rozrodcza	Żerująca	Przelotna	Populacja	Stan zachowania	Izolacja	Ogólnie
A021	<i>Botaurus stellaris</i> - bąk	14m			C	B	C	C
A022	<i>Ixobrychus minutus</i> - bączek	8p			C	B	C	C
A023	<i>Nycticorax nycticorax</i> - ślepowron	98-232p			A	C	B	A
A026	<i>Egretta Garretta</i> - czapla nadobna	0-1p			D			
A031	<i>Ciconia ciconia</i> - bocian biały	10p			D			
A060	<i>Aythya nyroca</i> - podgorzałka	1p			C	C	C	C
A081	<i>Circus aeruginosus</i> - błotniak stawowy	13p			C	B	C	C
A119	<i>Porzana porzana</i> - kropiatka	4p			C	B	C	C
A120	<i>Porzana parva</i> - kureczka zielonka	2p			C	B	C	C
A122	<i>Crex crex</i> - derkacz	10m			D			
A176	<i>Larus melanocephalus</i> - mewa czarnogłowa	1-7p			B	B	A	B
A193	<i>Sterna hirundo</i> - rybitwa rzeczna	0-200p			B	B	C	B
A196	<i>Chlidonias hybrid</i> - rybitwa białowąsa	0-186p			A	B	C	A
A197	<i>Chlidonias niger</i> - rybitwa czarna	33p			C	B	C	C
A234	<i>Picus canus</i> - dzięcioł zielonosiwy	P			D			
A272	<i>Luscinia svecica</i> – podróżniczek	1-3p			C	B	C	C
A338	<i>Lanius collurio</i> - dzierzba gąsiorek	P			D			

Źródło: Formularz Danych Natura 2000.

W tabelach nr 5 i 6 zestawiono gatunki, których dotyczy Artykuł 4 Dyrektywy Rady 79/409/EWG i gatunki wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG oraz ocena znaczenia obszaru dla tych gatunków.

W granicach obszaru Natura 2000 „Dolina Dolnej Skawy” znajduje się część obszaru planu tj, dolina Skawy wraz z kompleksem stawów rybnych i dolny (ujściowy) odcinek doliny Wieprzówki. Granice obszaru Natura 2000 przedstawiono w części kartograficznej niniejszej prognozy. Przedstawiono również miejsca występowania chronionych gatunków ptaków według *Inwentaryzacji Awifauny na Terenie Proponowanego Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków PLB 120005* wykonanej w 2008 roku.

Zgodnie z art. 28 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (Dz. U. z 2004 roku, Nr 92, poz. 880 z późniejszymi zmianami) dla obszaru Natura 2000 sporządza się plan zadań ochronnych. Dla obszaru Dolina Dolnej Skawy plan taki został ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska z dnia 18 września 2014 roku w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru natura 2000 Dolina Dolnej Skawy PLB120005. Plan ten zawiera wskazania do zmian w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

Tabela 6. Regularnie występujące na obszarze „Dolina Dolnej Skawy” ptaki migrujące nie wymienione w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG.

KOD	NAZWA	POPULACJA			OCENA ZNACZENIA OBSZARU			
		Rozrodcza	Żerująca	Przelotna	Populacja	Stan zachowania	Izolacja	Ogólnie
A004	Tachybaptus ruficollis - perkozek	54p			C	C	B	C
A005	Podiceps cristatus – perkoz dwuczuby	153p			C	B	C	C
A006	Podiceps grisegena – perkoz rdzawoszyi	10p			C	B	C	C
A008	Podiceps nigricollis – perkoz zauszniak	219p			C	B	C	B
A036	Cygnus olor – łabędź niemy	20p			C	B	C	C
A043	Anser anser – gęś gęgawa	27p			C	B	C	C
A051	Anas strepera – kaczka krakwa	93p			B	B	C	B
A052	Anas crecca - cyraneczka	1p			D			
A053	Anas platyrhynchos – kaczka krzyżówka	211p			C	B	C	C
A055	Anas querquedula – cyranka	37p			C	B	C	C
A056	Anas clypeata – płaskonos	1p			D			
A059	Aythya ferina – głowienka	264p			C	B	C	C
A061	Aythya fuligula – kaczka czernica	372p			B	B	C	B
A123	Gallinula chloropus - kokoszka	48p			C	C	C	C
A125	Fulica atra – łyska	216p			C	B	C	C
A136	Charadrius dubius – sieweczka rzeczna	24p			C	B	C	C
A137	Charadrius hiaticula – sieweczka obrożna	1p			C	B	C	C
A153	Gallinago gallinago – bekas kszyc	5p			D			
A162	Tringa tetanus – krwawodziób	17p			C	B	C	C
A179	Larus ridibundus – mewa śmieszka	6218p			B	B	C	B
A198	Chlidonias leucopterus – rybitwa białoskrzydła	216p			A	A	C	A

Źródło: Formularz Danych Natura 2000.

W odniesieniu do Uchwały nr VIII/31/2011 Rady Miejskiej w Zatorze z dnia 21 marca 2011 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Zator sformułowano następujące wskazanie:

„W przypadku zmian i aktualizacji wprowadzić zapis informujący o tym, że działania, w szczególności:

- zmiany dotychczasowej funkcji stawów,
- przeznaczanie nowych terenów pod lokalizację nowej zabudowy i infrastruktury przyczyniającej się do ograniczania miejsc dogodnych dla lęgów i żerowisk, płoszenia i niepokojenia ptaków (z wyjątkiem działań służących prowadzeniu prawidłowej gospodarki rybackiej),
- powszechne i szczególne korzystanie z wód w zakresie pozyskiwania piasku i żwiru z koryta rzeki Skawy,

- *prorowadzenie regulacji koryta rzeki Skawy i eliminacja struktur w obrębie koryta rzeki (kamieńce, piaszczyste i żwirowe łachy, wyrwy i skarpy brzegowe), stanowiących siedliska lęgowe dla sieweczki rzecznej i zimorodka, mogą znacząco negatywnie wpływać na przedmioty ochrony obszaru, jego integralność oraz spójność sieci Natura 2000, zgodnie ze wskazanym w planie zadań ochronnych katalogiem zagrożeń dla przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 Dolina Dolnej Skawy PLB120005, związanych między innymi ze zwiększaniem antropopresji w obrębie kompleksów stawów hodowlanych i ich otoczenia, likwidacją stawów, pracami w obrębie koryta rzeki związanych z regulowaniem cieków i wydobywaniem kruszywa z koryta. Ponadto w przypadku zmian i aktualizacji studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego należy nie wyznaczać terenów z dopuszczeniem poboru żwiru z koryta Skawy. W połączeniu z brakiem dostawy materiału skalnego z górnego biegu rzeki, pobór żwiru z koryta Skawy jest obarczony dużym prawdopodobieństwem znaczącego negatywnego wpływu na obszar Natura 2000 Dolina Dolnej Skawy PLB120005.”*

Pozostałe obszary i obiekty chronione na podstawie ustawy o ochronie przyrody

Oprócz obszaru Natura 2000 „Dolina Dolnej Skawy” na obszarze planu nie ma innych obszarów lub obiektów chronionych na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (Dz. U. z 2004 roku, Nr 92, poz. 880 z późniejszymi zmianami).

9.2. Pozostałe obszary gminy podlegające różnym formom ochrony

Sieć ekologiczna ECONET-PL

Polska część europejskiej sieci ekologicznej ECONET-PL obejmuje tereny o najwyższych walorach przyrodniczych, tworzących wyodrębnione obszary węzłowe o znaczeniu międzynarodowym (M) lub krajowym (K) połączone ze sobą korytarzami ekologicznymi, również o znaczeniu krajowym lub międzynarodowym.

Wymienione podstawowe przyrodnicze elementy strukturalne gminy łączy przede wszystkim dolina Skawy, korytarz ekologiczny o znaczeniu krajowym, przebiegający z południa ku północy. W skali regionalnej łączy on ekologicznie - podgórskie i beskidzkie tereny wyznaczone w ramach sieci ECONET-PL, **obszaru węzłowego o znaczeniu krajowym – 30 K Obszar Beskidu Małego** z doliną Wisły, korytarzem ekologicznym o znaczeniu międzynarodowym (Liro 1995). W granicach tego obszaru węzłowego znajduje się środkowa część obszaru planu położona w dolinie Skawy. Poza obszarem planu znajduje się dolina

Wisły z licznymi stawami w rejonie Oświęcimia i Zatora stanowiąca główny szlak wędrówek ptaków przez Karpaty oraz miejsce ich odpoczynku.

Cmentarze

W granicach obszaru planu znajduje się istniejący cmentarz w Graboszycach. Jest on uwzględniony w omawianym projekcie planu miejscowego. Wokół cmentarzy obowiązuje zachowanie stref sanitarnych (50 i 150 metrów) jako minimalnych odległości pomiędzy cmentarzami a budynkami mieszkalnymi, zakładami produkującymi lub przechowującymi artykuły żywności, zakładami żywienia zbiorowego. Minimalna odległość od ujęć wody pitnej służących jako źródło zaopatrzenia dla sieci wodociągowych wynosi 500 m. Lokalizację cmentarza w granicach według dotychczasowego planu miejscowego oraz zasięgi stref sanitarnych 50 i 150 m przedstawiono na mapie niniejszej prognozy.

Linie elektroenergetyczne

Przez obszar objęty planem przebiega szereg napowietrznych linii elektroenergetycznych średniego napięcia 15 kV i stacji transformatorowych 15/04 kV. Dla tych linii dla ochrony przed oddziaływaniem elektromagnetycznego promieniowania niejonizującego oraz dla potrzeb eksploatacji linii wymagane jest zachowanie wzdłuż nich stref technicznych, których zasięg i obowiązujące w nich ograniczenia dotyczące zabudowy i zagospodarowania terenu wynikają z przepisów odrębnych. Ponadto zakazuje się sadzenia drzew oraz roślinności wysokiej w odległości do 5,5 m w obie strony od osi tych linii oraz w promieniu 5 m od stacji transformatorowych. W omawianym projekcie planu nie projektuje się budowy nowych napowietrznych linii elektroenergetycznych wysokiego napięcia. Natomiast sieć linii średniego napięcia i stacji transformatorowych będzie rozbudowywana w miarę potrzeb związanych z rozwojem zainwestowania terenów miejscowości.

9.3. Inne zasoby przyrodnicze w gminie

Prawnie chronione gatunki roślin

Wielowiekowa gospodarka człowieka na obszarze gminy Zator spowodowała daleko idące przekształcenia szaty roślinnej gminy. W związku z tym obecnie na terenie gminy występuje stosunkowo niewiele gatunków roślin chronionych i to niezbyt licznie lub bardzo rzadko. Brak jest bezpośrednich danych na temat występowania znaczących skupisk roślin chronionych na obszarze planu.

Według dostępnych informacji w granicach obszaru planu to jest w miejscowości Radocza nie stwierdzono występowania stanowisk gatunków roślin chronionych wymagających usta-

lenia stref ochrony ich ostoi lub stanowisk w rozumieniu Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 roku w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014 r., poz. 1409).

Siedliska przyrodnicze podlegające ochronie

Brak jest dokładnych informacji o zróżnicowaniu przestrzennym siedlisk przyrodniczych gminy Zator. Na podstawie fragmentarycznych informacji zawartych w *Waloryzacji Przyrodniczej Doliny Skawy (od zapory w Świnnej Porębie do ujścia do rzeki Wisły)* (A. Śmieja i in. 2007) oraz na podstawie ogólnej wiedzy o obszarze planu można wymienić kilka typów siedlisk wymienionych w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000, (Dz. U. z 2014 r., poz. 1713 tj) które występują na obszarze planu. Są to:

- starorzecza i inne naturalne, eutroficzne zbiorniki wodne (*Nymphaeion, Potamion*);
- pionierska roślinność na kamieńcach górskich potoków;
- łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis, populetum albae, Alnenion glutinoso-incanae*)

Występowanie tych siedlisk wykazuje na obszarze planu wyraźną koncentrację w dolinach Skawy i Wieprzówki.

Prawnie chronione gatunki zwierząt

W stosunku do gatunków zwierząt rzadkich lub zagrożonych wyginięciem obowiązują krajowe i międzynarodowe przepisy:

- Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 października 2011 roku w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2011 r., Nr 237, poz.1419 z późn. zm.);
- Dyrektywa Ptasia Unii Europejskiej – Załącznik I;
- Dyrektywa Siedliskowa Unii Europejskiej – Załącznik II.

Na obszarze gminy najcenniejszym zasobem faunistycznym są ptaki wodne zamieszkujące dolinę Skawy. Listy występujących tu chronionych gatunków ptactwa znajdują się w tabelach w rozdziale dot. obszaru Natura 2000. Ze względu na naturalną ruchliwość ptactwa nie sposób dokładnie określić, które z tych gatunków występują w obszarze planu.

Gatunkiem dziko występującym, dla którego wymagane jest ustanowienie stref ochronnych, ostoi, miejsc rozrodu lub regularnego przebywania jest ślepowron (A023) *Nycticorax nycticorax*, którego ochronie podlega kolonia łągowa znajdująca się w obszarze Natura 2000 „Dolina Dolnej Skawy”. Według dostępnych informacji znajduje się ona poza obszarem planu.

10. Identyfikacja czynników mających wpływ na środowisko, dobra materialne i dobra kultury

10.1. Czynniki negatywne

Czynnikiem negatywnym w odniesieniu do środowiska naturalnego, w tym jego elementu, jakim są zasoby wodne jest nieuchronny wzrost ilości ścieków komunalnych i odpadów w wyniku rozwoju zabudowy i wzrostu ilości mieszkańców. Wyposażenie miejscowości Graboszyce i Grodzisko w system kanalizacji sanitarnej pozwala na objęcie tym systemem terenów planowanej zabudowy bez konieczności budowy długich kolektorów.

Kolejnym czynnikiem generalnie negatywnym jest wytwarzanie przez mieszkańców oraz przez działające na obszarze planu podmioty gospodarcze odpadów. Jest to nieodłączny element funkcjonowania jednostek osadniczych. Obszar obu miejscowości jest objęty zorganizowanym systemem zbiórki odpadów. Odpady są częściowo segregowane.

Następnym z czynników, który może negatywnie oddziaływać na środowisko są cmentarze. Wody z odcieków spod nich mogą powodować zagrożenie dla płytkich wód podziemnych szczególnie zagrożenie bakteriologiczne. Na obszarze planu czynny cmentarz znajduje się w miejscowości Graboszyce. Wokół cmentarza, wyznaczono strefy ochrony sanitarnej 50 i 150 m. Są to minimalne odległości pomiędzy cmentarzami a budynkami mieszkalnymi, zakładami produkującymi lub przechowującymi artykuły żywności, zakładami żywienia zbiorowego. W omawianym projekcie planu nie wyznaczono nowych cmentarzy. Uwzględniono natomiast wyznaczoną w dotychczasowym planie miejscowym rezerwę terenową dla istniejącego cmentarza w jego bezpośrednim sąsiedztwie.

Kolejnym czynnikiem, który negatywnie oddziałuje na środowisko jest synergiczne oddziaływanie hałasu i zanieczyszczeń powietrza emitowanych przez pojazdy samochodowe poruszające się głównymi trasami komunikacyjnymi gminy. Dotyczy to przede wszystkim otoczenia drogi krajowej nr 28.

Czynnikiem, który ma wpływ w pierwszym rzędzie na ludzi (pola elektromagnetyczne) i krajobraz są napowietrzne linie energetyczne. Na obszarze planu znajduje się szereg linii średniego (15 kV) i niskiego napięcia oraz stacje transformatorowe 15/0,4 kV.

10.2. Czynniki pozytywne

Wśród czynników, które mogą skutkować pozytywnymi efektami dla środowiska najważniejszym jest utrzymanie struktury zagospodarowania terenów umożliwiającej bytowanie

gatunków ptactwa chronionych w ramach obszaru Natura 2000 „Dolina Dolnej Skawy”. Wbrew nazwie obszar ten nie zawdzięcza swojego wyjątkowego charakteru siłom natury lecz działalności człowieka, a konkretnie budowie stawów rybnych i rozwojowi gospodarki rybackiej. Dlatego podstawowe znaczenie ma utrzymanie dotychczasowego przeznaczenia kompleksów stawów rybnych w dolinie Skawy. Równie istotnym pozytywnym czynnikiem jest utrzymanie rozległych terenów otwartych w dolinie po obu stronach Skawy oraz w ujściowym odcinku doliny Wieprzówki.

Pozytywnymi elementami są również ustalenia projektu planu dotyczące ochrony obiektów zabytkowych. Realizacja tych ustaleń pozwoli na trwałe zachowanie zasobów dziedzictwa kulturowego.

11. Ocena potencjalnych zmian stanu środowiska obszaru gminy w przypadku nierealizowania postanowień projektowanego dokumentu

Omawiany projekt zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Zator dla obszaru Graboszyce i Grodzisko obejmuje swoim zasięgiem miejscowości Graboszyce i Grodzisko w ich granicach administracyjnych.

Dotychczas na omawianym obszarze obowiązuje Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Zator uchwalony Uchwałą Nr XVI/96/07 Rady Miejskiej w Zatorze z dnia 27 grudnia 2007 roku (Dz. Urz. Woj. Małopolskiego nr 225, poz. 1454 z dnia 1 kwietnia 2008 r.), zmieniony Uchwałą Nr VII/31/2011 z dnia 21 marca 2011 roku (Dz. Urz. Województwa Małopolskiego Nr 230, poz. 1884 z dnia 6 maja 2011 roku).

Zaniechanie opracowania zmiany planu oznaczałoby kontynuację stanu istniejącego w zakresie zagospodarowania przestrzennego miejscowości Graboszyce i Grodzisko. Można oceniać, iż w takiej sytuacji zmiany w środowisku przebiegać mogą w następujących kierunkach:

- kontynuacja dotychczasowego użytkowania terenu, czyli praktycznie brak zmian w środowisku;
- zmiany szaty roślinnej poprzez spontaniczną sukcesję roślinności leśnej na gruntach, na których zaniechano użytkowania rolniczego;
- zmiany w krajobrazie poprzez realizację nowej zabudowy na terenach przeznaczonych na ten cel obowiązującym planie miejscowym oraz zabudowy zagrodowej w terenach rolnych;
- zmiany w krajobrazie w wyniku realizacji zabudowy na dotychczasowych terenach rolnych w zakresie dopuszczonym w przepisach odrębnych (budynki gospodarcze) lub

w wyniku samowolnej realizacji zabudowy wykraczającej poza ten zakres.
Na etapie niniejszej prognozy nie sposób ocenić, która z tych możliwości jest bardziej prawdopodobna.

12. Ocena uwzględnienia przez projektowany dokument celów oraz sposobów ochrony środowiska ustanowionych na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym

12.1. Dokumenty międzynarodowe i wspólnotowe

Ochrona rzadkich gatunków ptaków żyjących na obszarze Natura 2000 „Dolina Dolnej Skawy” jest celem ochrony środowiska o znaczeniu zarówno międzynarodowym jak i wspólnotowym oraz krajowym.

W omawianym projekcie planu uwzględniono cele ochrony obszaru natura 2000 „Dolina Dolnej Skawy”, poprzez utrzymanie w dotychczasowym użytkowaniu kompleksu stawów rybnych w środkowej części obszaru planu. Utrzymano również w dotychczasowym użytkowaniu półnaturalne otoczenie koryta Skawy. W projekcie planu uwzględniono również zalecenia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Dolnej Skawy PLB120005.

12.2. Dokumenty krajowe

Podstawowym prawem w Polsce jest konstytucja i do jej zapisów odnoszone są wszystkie pozostałe dokumenty prawne. Przyjęta w 1997 r. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej stwierdza, że Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę środowiska kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju (Art. 5) ustala także, że ochrona środowiska jest obowiązkiem m.in. władz publicznych, które poprzez swą politykę powinny zapewnić bezpieczeństwo ekologiczne współczesnemu i przyszłym pokoleniom (Art. 74).

W roku 2001 została uchwalona przez Sejm II Polityka Ekologiczna Państwa, jako dokument kierunkowy dla ówczesnie przyszłych Programów Ochrony Środowiska szczebli wojewódzkich, powiatowych i gminnych, w której sformułowano cele polityki ekologicznej w zakresie racjonalizacji zużycia wody, zmniejszenia materiałochłonności i odpadowości produkcji, zmniejszenia energochłonności, ochrony gleb, racjonalnej eksploatacji lasów, ochrony kopalin, jakości powietrza, hałasu, bezpieczeństwa chemicznego i biologicznego, nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, różnorodności biologicznej, krajobrazu.

Aktualnie jest nowa Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016. Jest to dokument o charakterze ogólnym dotyczący znacznie szerszego wachlarza zagadnień niż miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego. Można stwierdzić, iż ustalenia omawianego projektu planu są zgodne z polityką państwa w dziedzinach gospodarowania zasobami wodnymi.

Według Krajowego Programu Oczyszczania ścieków Komunalnych w wersji zaktualizowanej w 2015 r i zatwierdzonej 21 kwietnia 2016 roku obszar planu wchodzi w skład aglomeracji Zator zaś ścieki komunalne z tego obszaru powinny być odprowadzane do oczyszczalni w Podolszu. Ustalenia projektu planu w zakresie odprowadzania i oczyszczania ścieków są zgodne z tym programem.

13. Kierunki zmian w zagospodarowaniu terenów w wyniku realizacji postanowień zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Zator dla obszaru Graboszyce i Grodzisko

13.1. Zmiany powierzchniowe w stosunku do dotychczas obowiązującego planu

Omawiany projekt planu zawiera ustalenia dotyczące zagospodarowania terenów dla miejscowości Graboszyce i Grodzisko.

W projekcie planu przewidziano mniejsze bądź większe poszerzenia terenów przeznaczonych do zabudowy w stosunku do ustaleń dotychczasowego planu. Zestawienie powierzchni nowych terenów do zainwestowania, w stosunku do dotychczas obowiązującego planu przedstawiono w tabeli nr 7.

Rozmieszczenie terenów przeznaczonych do zainwestowania w obecnie obowiązującym planie oraz nowych terenów przeznaczonych do zainwestowania wyznaczonych w omawianym projekcie zmiany planu przedstawiono w części kartograficznej opracowania. Planowane przyrosty terenów zainwestowania będą się odbywać kosztem dotychczasowych terenów rolnych bez uszczuplania terenów leśnych.

Analizując rozmieszczenie terenów przeznaczonych do zainwestowania w omawianym projekcie planu można zauważyć, że nawiązuje ona do istniejącej struktury użytkowania terenu w miejscowości Graboszyce i Grodzisko. W związku z tym, zarówno nowe tereny przeznaczone do zainwestowania na ogół są wyznaczone, jako kontynuacja istniejącej zabudowy lub jako kontynuacja terenów wyznaczonych w dotychczasowym planie miejscowym.

Tabela 7. Projektowany przyrost terenów do zainwestowania według projektowanego przeznaczenia.

Planowane przeznaczenie terenu	MN	MU	RM	PP	UT	U	Razem
Przyrost terenów do zainwestowania w Graboszycach (ha)	11,19	11,02	1,40	0,02	3,06	0,16	26,85
Przyrost terenów do zainwestowania w Grodzisku (ha)	9,58	1,75	0,00	0,00	0,00	0,00	11,33
Razem	20,77	12,77	1,40	0,02	3,06	0,16	38,18

Źródło: Obliczenia własne.

Z punktu widzenia oddziaływania na środowisko jest to sytuacja korzystna, ponieważ pozostawiono w stanie wolnym od zainwestowania najcenniejsze przyrodniczo tereny położone w dolinach Skawy i Wieprzówki, objęte ochroną, jako obszar Natura 2000 „Dolina Dolnej Skawy”.

13.2. Charakterystyka zmian jakościowych w stosunku do dotychczas obowiązującego planu

Omawiany projekt zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Zator dla obszaru Graboszyce i Grodzisko zawiera ustalenia określające planowane przeznaczenie oraz zasady zagospodarowania terenów. Częściowo utrzymano w tym zakresie ustalenia dotychczas obowiązującego Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Zator. Natomiast w wielu przypadkach określono dla pewnych terenów nowe przeznaczenie wskazując także inne zasady ich zagospodarowania. Charakter tych zmian jest bardzo zróżnicowany. Oprócz omówionych w poprzednim rozdziale zmian polegających na przeznaczeniu gruntów rolnych pod zainwestowanie, w projekcie planu wprowadzono pewne ustalenia, które w istotny sposób kształtują zagospodarowanie terenów o różnym przeznaczeniu. Najistotniejsze zmiany tego typu to:

- weryfikacja zasięgu obszarów szczególnego zagrożenia powodzią na podstawie aktualnych map zagrożenia powodziowego;
- uwzględnienie aktualnych informacji o zagrożeniu ruchami osuwiskowymi pochodzących z Systemu Ochrony Przeciwosuwiskowej SOPO Państwowego Instytutu Geologicznego.

Powyższe zmiany można ocenić jako korzystne dla jakości życia mieszkańców ze względu na wykorzystanie dokładniejszych informacji na temat zagrożenia powodziowego i osuwiskowego.

Pozostałe zmiany jakościowe w obrębie terenów przeznaczonych do zainwestowania wynikają głównie z planowanych zmian w systemie komunikacyjnym miejscowości.

W obrębie terenów otwartych (rolnych, leśnych i terenów wód) również nastąpiły niewielkie zmiany głównie w wyniku dostosowania rysunku planu do stanu ewidencji gruntów i do granic własności.

14. Przewidywane, znaczące oddziaływania na środowisko w wyniku realizacji postanowień zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego

14.1. Różnorodność biologiczna

Omawiany projekt planu zawiera ustalenia dotyczące przeznaczenia zasad zagospodarowania terenów dla miejscowości Graboszyce i Grodzisko.

W projekcie planu przewidziano znaczące poszerzenia terenów zabudowy w stosunku do dotychczasowych ustaleń planu miejscowego. Powierzchnia nowych terenów do zainwestowania wynosi 38,18 ha.

Rozmieszczenie terenów przeznaczonych do zainwestowania we wcześniejszych opracowaniach planistycznych oraz nowych terenów zainwestowania wyznaczonych w omawianym projekcie planu przedstawiono w części kartograficznej prognozy.

Realizacja ustaleń planu pociągnie za sobą nieuniknioną zmianę warunków siedliskowych na terenach przeznaczonych do zainwestowania. Biorąc pod uwagę fakt, iż zmiany sposobu użytkowania będą dotyczyć dotychczasowych terenów rolnych można przewidywać, iż zmiany warunków siedliskowych polegać będą na uszczupleniu terenów zajmowanych dotychczas przez zbiorowiska trwałych użytków zielonych oraz zbiorowiska segetalne, na rzecz terenów zabudowanych pozbawionych roślinności oraz ogrodów i zieleni przydomowej.

Analizując rozmieszczenie projektowanych nowych terenów zainwestowania można stwierdzić, że realizacja planu w tym zakresie nie będzie mieć znaczącego negatywnego wpływu na różnorodność biologiczną terenów gminy Zator. Składają się na to następujące cechy projektu:

- projektowanie nowych terenów zabudowy głównie na zasadzie kontynuacji istniejącego układu osadniczego;

- zachowanie wolnych od zabudowy korytarzy ekologicznych w dolinach Skawy i Wieprzówki;
- utrzymanie w dotychczasowym użytkowaniu kompleksu stawów rybnych;
- zachowanie pasm zieleni w otoczeniu koryt pozostałych cieków wodnych;
- zachowanie różnorodności siedliskowej otwartych terenów rolnych.

14.2. Ludzie

Realizacja ustaleń omawianego projektu Zmiany Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Zator dla Obszaru Graboszyce i Grodzisko stworzy szerokie możliwości poprawy warunków życia ludności przede wszystkim poprzez wyznaczenie nowych terenów zabudowy mieszkaniowej. Szczególne położenie miejscowości Graboszyce u zbiegu dwóch rzek karpackich Skawy i Wieprzówki sprawia że zarówno część istniejącej zabudowy jak i pewne fragmenty projektowanych terenów zabudowy znajdują się w zasięgu zagrożenia powodziowego. Realizacja zabudowy w tych terenach wymagać będzie stosowania rozwiązań technicznych minimalizujących zagrożenie dla życia i zdrowia mieszkańców tudzież minimalizujących straty materialne. Potrzebne jest także kształtowanie układu drogowego w sposób umożliwiający szybką ewakuację mieszkańców z terenów zagrożonych. Z kolei niektóre wyżej położone tereny na zboczach dolin Skawy (w Grodzisku) i Wieprzówki (w Graboszycach) są zagrożone osuwaniem. W związku z tym zapewnienie bezpieczeństwa wznoszonych budynków wymaga w każdym przypadku szczególnie starannego ustalenia geotechnicznych warunków posadowienia obiektów budowlanych zgodnie z wymogami przepisów odrębnych. Zasięgi obszaru szczególnego zagrożenia powodzią jak i granice obszarów zagrożonych osuwaniem przedstawiono na rysunku planu i na mapie niniejszej prognozy.

14.3. Zwierzęta

Spośród ustaleń projektu planu najistotniejszy wpływ na warunki bytowania dzikich zwierząt będą mieć projektowane rozszerzenia terenów przeznaczonych do zainwestowania.

Podstawą analizy wpływu ustaleń planu na warunki bytowania zwierząt dziko żyjących są informacje zawarte w standardowym formularzu danych dla obszaru specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 „Dolina Dolnej Skawy”; w „Wynikach Inwentaryzacji Awifauny na Terenie Proponowanego Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków PLB 120005 (IBA PL 125) Dolina Dolnej Skawy” (2008) a także w „Waloryzacji Przyrodniczej Doliny Skawy (od zapory w Świnnej Porębie do ujścia do rzeki Wisły) (gm. i m. Wadowice, gm. Tomice, gm. i m. Zator) (2007) oraz własne obserwacje.

Rozszerzanie terenów zainwestowania pociąga za sobą jako nieuchronną konsekwencję uszczuplenie terenów biologicznie czynnych stanowiących miejsce bytowania i żerowania pewnej ilości zwierząt dziko żyjących. Na etapie omawianego projektu planu można przewidywać, iż rozmiary i rozmieszczenie projektowanych nowych terenów zainwestowania nie pociągnie za sobą znaczącego negatywnego wpływu na warunki bytowania rzadkich, chronionych gatunków zwierząt, w tym ptaków objętych ochroną w obszarze Natura 2000 Dolina Dolnej Skawy.

Składają się na to następujące cechy projektu planu:

- zachowanie wolnych od zainwestowania korytarzy ekologicznych w dolinach Skawy i Wieprzówki;
- utrzymanie w dotychczasowym użytkowaniu kompleksu stawów rybnych w raz z ich półnaturalnym otoczeniem w środkowej części obszaru planu;
- zachowanie drugorzędnych korytarzy ekologicznych w dolinach małych cieków wodnych;

14.4. Rośliny

Realizacja ustaleń omawianego projektu planu spowoduje nieuchronne zniszczenie roślinności w związku z realizacją nowej zabudowy na terenach przeznaczonych na ten cel w projekcie planu.

Będzie to dotyczyć łącznie terenów o powierzchni około 38 ha. Dotychczas tereny te pokryte są głównie pospolitą roślinnością użytków rolnych i nie ma informacji o występowaniu na tych terenach ważnych stanowisk roślin chronionych. Na terenach nowej zabudowy trwałe zniszczenie szaty roślinnej nastąpi jedynie w miejscach lokalizacji budynków, dróg oraz innych obiektów budowlanych. Natomiast w otoczeniu tych obiektów szata roślinna zostanie odtworzona głównie w formie ogrodów przydomowych oraz zieleni urządzonej. Korzystnym elementem jest wprowadzenie do ustaleń planu wskaźników określających minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni zabudowanych działek. Wynosi on 30% w terenach zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej MN, w terenach zabudowy mieszkaniowej i usługowej MU, w terenach zabudowy zagrodowej RM oraz w terenach usług turystycznych UT. W pozostałych terenach przeznaczonych do zainwestowania w omawianym projekcie planu wynosi on 20%.

Nie ma podstaw do przewidywania znaczącego wpływu na najcenniejsze zbiorowiska roślinności występujące w otoczeniu koryt Skawy i Wieprzówki (roślinność kamieńców, roślinność łąkowa, roślinność starorzeczy) funkcjonujące w warunkach regularnego zalewania, porastające terasę zalewową.

Projekt planu nie przewiduje uszczuplenia terenów leśnych. Możliwości tworzenia nowych zalesień są ograniczone do niewielkich powierzchni gruntów do tego predysponowanych (stromie zbocza, doliny potoków). W projekcie planu zachowano mozaikowy układ terenów rolnych bez możliwości zalesień. Pozwoli to na utrzymanie zróżnicowania roślinności terenów rolnych. Ustalenia planu mają jednak ograniczony wpływ na faktyczne użytkowanie terenów rolnych i nie mogą zapobiec zniszczeniu nieleśnych zbiorowisk roślinnych wskutek spontanicznej sukcesji roślinności leśnej w przypadku zaniechania rolniczego użytkowania gruntów.

14.5. Wody

Realizacja omawianego projektu planu oznaczać będzie możliwość powstania zabudowy, głównie mieszkaniowej jednorodzinnej na nowo wyznaczonych obszarach o powierzchni około 38 ha. Powstanie zabudowy mieszkaniowej będzie związane z powstaniem nowych gospodarstw domowych. Ich funkcjonowanie będzie mieć wpływ na stosunki wodne gminy, ponieważ będą one zużywać wodę pitną oraz będą wytwarzać ścieki komunalne. Przyjmując wskaźnik około 400 m² terenów do zainwestowania na 1 mieszkańca można szacować, iż na terenach wskazanych w projekcie planu do zabudowy mieszkaniowej może zamieszkać około 950 osób. Przyjmując jednostkowe zapotrzebowanie na wodę w ilości 80 dm³/M/d, łączne średnie zapotrzebowanie na wodę może wzrosnąć o około 76 m³/dobę. Powyższe wyliczenie dotyczy sytuacji, w której nowe tereny zostaną w całości zabudowane zgodnie z planowanym przeznaczeniem. Biorąc pod uwagę dotychczasowy stopień wykorzystania w gminie Zator terenów przeznaczonych do zainwestowania, jako bardziej prawdopodobny można przyjąć wariant, w którym w okresie najbliższych 10-15 lat nowe tereny zostaną zabudowane w około 60 %. To oznaczałoby wzrost średniego zapotrzebowania na wodę o około 46 m³/dobę. Ilość powstających ścieków komunalnych wzrośnie w tym samym stopniu.

Realizacja ustaleń planu wymagać będzie zatem konsekwentnej rozbudowy systemów zaopatrzenia w wodę oraz systemu odprowadzania i oczyszczania ścieków. Zasoby wodne gminy Zator są wystarczające dla pokrycia planowanego wzrostu zapotrzebowania na wodę. Dotyczy to zarówno wód podziemnych występujących w aluwiach doliny Skawy jak i wód powierzchniowych. Równocześnie istniejąca oczyszczalnia ścieków w Podolszu jest w stanie przyjąć zwiększona ilość ścieków. Potrzebna będzie w tym celu konsekwentna rozbudowa systemu odprowadzania i oczyszczania ścieków.

Zagrożenie dla jakości wód powierzchniowych i podziemnych wynika z dysproporcji pomiędzy istniejącą i planowaną zabudową, a wyposażeniem terenów zabudowy w systemy

zaopatrzenia w wodę i w systemy kanalizacyjne odprowadzające ścieki do oczyszczalni. Jedynym realnym sposobem zredukowania zagrożenia dla jakości wód podziemnych (jednolita część wód podziemnych nr 152) i powierzchniowych (jednolite części wód powierzchniowych „Skawa od Kleczanki (bez Kleczanki) do ujścia oraz Wieprzówka od Targaniczanki (bez Targaniczanki) do ujścia jest konsekwentna rozbudowa systemu kanalizacyjnego w celu wyposażenia istniejących i planowanych terenów osadniczych w system odprowadzania i oczyszczania ścieków.

14.6. Powietrze

Realizacja nowej zabudowy w wyniku realizacji omawianego projektu planu będzie mieć niewielki wpływ, na jakość powietrza. Polegać on będzie na emisji do atmosfery pewnej ilości zanieczyszczeń gazowych i pyłowych w wyniku spalania paliw dla celów ogrzewania budynków oraz przygotowania posiłków. Na etapie niniejszej prognozy nie sposób dokładnie obliczyć wielkości emisji gdyż nie są znane rodzaje paliw, które będą stosowane dla celów grzewczych. Najkorzystniejszym dla środowiska byłoby wykorzystanie gazu. Wyposażenie obszaru gminy w sieci gazowe pozwala na to. Jednakże o wyborze mediów grzewczych decydować będą indywidualni właściciele budynków kierując się głównie relacjami cenowymi pomiędzy poszczególnymi rodzajami paliw.

Realizacja nowej zabudowy spowoduje również krótkoterminowe, przejściowe negatywne oddziaływanie na jakość powietrza w związku z emisją zanieczyszczeń gazowych i pyłowych w wyniku pracy maszyn budowlanych oraz w wyniku zwiększonego natężenia ruchu drogowego w związku z transportem materiałów budowlanych.

Na etapie niniejszej prognozy nie sposób ocenić wielkości uciążliwości komunikacyjnych ani co do ich natężenia (stężenia substancji zanieczyszczających w powietrzu i poziomu hałasu) ani co do ich zasięgu przestrzennego.

14.7. Powierzchnia ziemi

Wpływ realizacji omawianego planu na powierzchnię ziemi będzie ograniczony do nowych obszarów zainwestowania wyznaczonych w projekcie planu.

Zmiany powierzchni ziemi będą wynikiem robót ziemnych związanych ze wznoszeniem budynków oraz z budową dróg.

Nieuniknioną konsekwencją realizacji zabudowy będzie zniszczenie pokrywy glebowej w miejscach posadowienia budynków. Zgodnie z ustaleniami omawianego projektu planu powierzchnia nowych terenów przeznaczonych do zainwestowania wynosi około 38 ha.

Skala możliwych przekształceń powierzchni ziemi w związku z realizacją zabudowy jest również uzależniona od przyjętych wskaźników powierzchni zabudowy. Zarówno w nowo wyznaczonych terenach zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (MN) jak i w terenach zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usługowej (MU) oraz w terenach usług turystycznych (UT) powierzchnia zabudowy nie może przekraczać 50% działki budowlanej. W projektowanych terenach usług (U) oraz w terenach obiektów produkcyjnych, składów i magazynów (PP) powierzchnia zabudowy może wynosić do 60% powierzchni działki budowlanej. Określono również minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni działki budowlanej. Wynosi on 30% (tereny MN, MU, UT) lub 20 % (tereny U, PP). Biorąc pod uwagę planowaną skalę zabudowy nie ma podstaw do przewidywania znaczących zmian w rzeźbie terenu w wyniku realizacji planu.

14.8. Krajobraz

Ocena walorów krajobrazu przy istniejącym i projektowanym zagospodarowaniu terenu jest zawsze obarczona pewną dozą subiektywizmu. W opinii autorów prognozy w omawianym projekcie planu zachowano zasadnicze cechy krajobrazu miejscowości Graboszyce i Grodzisko. Utrzymano w stanie wolnym od zainwestowania dna dolin Skawy i Wieprzówki. Projekt planu przewiduje również utrzymanie dotychczasowego zagospodarowania i użytkowania stawów rybnych stanowiących charakterystyczny element krajobrazu „Doliny Karpia”. Nowe tereny zabudowy zaprojektowano głównie, jako kontynuację i uzupełnienie istniejącej zabudowy i terenów przeznaczonych pod zabudowę w dotychczasowym planie. Lokalizacja nowych obszarów zabudowy mieszkalnej, mieszkalno-usługowej i zagrodowej oraz zabudowy służącej działalności gospodarczej w połączeniu z ustaleniami projektu planu dotyczącymi kształtowania zabudowy, jej intensywności oraz minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej, pozwalają na harmonijne wkomponowanie nowej zabudowy w krajobraz miejscowości Graboszyce i Grodzisko.

14.9. Klimat

Realizacja ustaleń projektu planu spowoduje zmiany w użytkowaniu terenów, które powodują pewne zmiany klimatu lokalnego. Wynikają one będą głównie ze stworzenia nowych możliwości zabudowy oraz w mniejszym stopniu, z nowych możliwości zalesień.

Realizacja nowej zabudowy na terenach uprzednio użytkowanych rolniczo pociąga za sobą pewne zmiany klimatu lokalnego. Są to zmiany wartości albedo oraz deformacje prędkości i kierunku wiatru w związku z lokalizacją budynków. Realizacja budynku powoduje

również zmiany warunków nasłonecznienia w jego otoczeniu. Skala projektowanych zmian w użytkowaniu terenu oraz zawarte w projekcie planu ograniczenia dotyczące intensywności zabudowy, a także wymogi w zakresie minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni działki budowlanej pozwalają przewidywać, iż nie będą to zmiany znaczące dla warunków życia mieszkańców obszaru planu.

Wpływ nowych zalesień na klimat lokalny będzie polegał przede wszystkim na łagodzeniu kontrastów termicznych tzn. temperatury minimalne w lesie nieco wyższe niż w terenach rolnych a temperatury maksymalne nieco niższe. Las powoduje także redukcję prędkości wiatru w przyziemnej warstwie powietrza. Na terenach leśnych dłuższy będzie okres zalegania pokrywy śnieżnej. Nie ma jednakże podstaw do przewidywania, aby były to zmiany w znaczący sposób wpływające na warunki życia ludności.

14.10. Zasoby naturalne

Na terenie gminy Zator, zostały udokumentowane dwa złoża węgla kamiennego, które częściowo znajdują się w granicach obszaru planu. Są to:

- ZŁW ZATOR (decyzja GK/KZK/ZW/6784/97 z dnia 9.02.1998 r.);
- ZŁW SPYTKOWICE (decyzja GK/KZK/ZW/6780/98 z dnia 12.02.1998r.).

Ustalenia planu nie będą mieć znaczącego wpływu na zasoby tych złóż ani na potencjalne możliwości ich eksploatacji.

14.11. Zabytki

Projekt planu uwzględnia wymogi ochrony zabytków nieruchomych znajdujących się na terenie miejscowości Graboszyce i Grodzisko. W omawianym projekcie planu uwzględniono wymogi ochrony obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków oraz do gminnej ewidencji zabytków. Uwzględniono również stanowiska archeologiczne ujęte w ewidencji zabytków archeologicznych.

14.12. Dobra materialne

Omawiany projekty planu tworzy nowe możliwości realizacji budynków, obiektów infrastruktury technicznej i komunikacyjnej i związanych z nimi innych dóbr materialnych. Analizując rozmieszczenie projektowanych nowych terenów zainwestowania można stwierdzić, iż w związku z uwzględnieniem nowych informacji na temat zagrożenia osuwiskowego pochodzących z Systemu Osłony Przeciwosuwiskowej SOPO niektóre tereny przeznaczone pod

zabudowę są położone w zasięgu potencjalnego zagrożenia ruchami osuwiskowymi. W związku z tym w przypadku realizacji zabudowy na tych terenach należy zwrócić szczególną uwagę na ustalenie geotechnicznych warunków posadowienia obiektów budowlanych stosownie do wymogów przepisów odrębnych. Podobnie niektóre tereny projektowanej zabudowy znajdują się w granicach obszaru szczególnego zagrożenia powodzią. Realizacja nowej zabudowy w tych terenach wymagać będzie stosowania rozwiązań technicznych minimalizujących straty oraz zabezpieczających przed skażeniem środowiska w przypadku wystąpienia powodzi.

15. Przewidywane oddziaływania wynikające z realizacji zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 „Dolina Dolnej Skawy”

W granicach obszaru specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 „Dolina Dolnej Skawy” (kod obszaru PLB120005) znajduje się fragment obszaru gminy Zator o powierzchni ok. 2935 ha. Według rozporządzenia ministra środowiska z dnia 21 lipca 2004 roku w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. z 2004 r., Nr 229, poz. 2313 z późn. zm.) cały obszar „Dolina Dolnej Skawy” obejmuje 7081,7 ha. Jest on położony na terenie następujących gmin:

- Wadowice - gmina miejska (95,4 ha);
- Wadowice – gmina wiejska (4,1 ha);
- Alwernia (217,3 ha);
- Oświęcim – gmina wiejska (248,1 ha);
- Zator – gmina miejska (393,8 ha);
- Zator – gmina wiejska (2541,0 ha);
- Spytkowice (517,2 ha);
- Przeciszów (744,2 ha);
- Tomice (747,0 ha);
- Babice (807,6 ha);
- Wieprz (766,0 ha).

Obszar „Dolina Dolnej Skawy” obejmuje rozległe kompleksy stawów rybnych położone wokół miasta Zator w dolinach rzek Wisły, Skawy i Wieprzówki. Stawy są intensywnie wykorzystywane dla hodowli ryb, ale część spośród nich jest zarośnięta roślinnością wodną o charakterze półnaturalnym. Znajdują się tu również wypełnione wodą wyrobiska pożwirowe

z wyspami oraz pokryte zaroślami obszary zalewowe rzek tworząc razem dogodne warunki bytowania ptactwa wodnego.

Według Standardowego Formularza Danych obszaru udział poszczególnych klas siedlisk w ogólnej powierzchni obszaru jest następujący:

- wody śródlądowe (stojące i płynące) – 28 %;
- siedliska rolnicze (ogólnie) – 45 %;
- siedliska łąkowe i zaroślowe (ogólnie) – 18 %;
- lasy mieszane – 1 %;
- lasy liściaste – 7 %;
- inne tereny (miasta, wsie, drogi, śmietniska, kopalnie, tereny przemysłowe) – 1 %.

Według tegoż formularza wartość przyrodnicza obszaru wynika z faktu występowania co najmniej 16 gatunków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 6 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi. Na obszarze „Dolina Dolnej Skawy” znajduje się jedno z nielicznych w Polsce stanowisk lęgowych podgorzałki; bardzo liczna populacja rybitwy zwyczajnej, rybitwy białowąsej, rybitwy białoskrzydłej i ślepowrona. W okresie lęgowym obszar zasiedla co najmniej 1 % populacji krajowej następujących gatunków ptaków: bączek, mewa czarnogłowa, podgorzałka, rybitwa Białowąsa, rybitwa rzeczna, ślepowron, cyranka, czernica, gęgawa, głowienka, kokoszka, krakwa, perkoz dwuczuby, rybitwa białoskrzydła, sieweczka rzeczna, śmieszka, zausznik. Wysoką liczebność osiągają bąk, krwawo dziób, perkozek.

W miejscowościach Graboszyce i Grodzisko w granicach obszaru Natura 2000 znajduje się fragment doliny Skawy wraz z kompleksem stawów rybnych w środkowej części obszaru planu oraz ujściowy fragment doliny Wieprzówki, który stanowi północno-zachodnią granicę obszaru planu.

Specyfika obszaru „Dolina Dolnej Skawy” wynika z jego wybitnie antropogenicznego pochodzenia. Kompleksy stawów rybnych stanowiące ostoje chronionych gatunków ptactwa powstały w wyniku gospodarki człowieka. zachowanie tych warunków wymaga kontynuacji gospodarki rybackiej na tym obszarze. Zarówno nadmierna intensyfikacja hodowli ryb jak i jej zaniechanie stanowią zagrożenie dla wartości przyrodniczych obszaru. To z kolei pociąga za sobą konieczność funkcjonowania w granicach obszaru chronionego i w jego bezpośrednim sąsiedztwie terenów osadniczych wraz z całą infrastrukturą techniczną i komunikacyjną. Terytorium obszaru natura 2000 jest silnie rozczłonkowane ze względu na istniejący układ zabudowy. Przez obszar przebiegają liczne trasy komunikacyjne o znacznym natężeniu ruchu. W tym dwie drogi krajowe. Droga nr 28 relacji Zator – Wadowice – Nowy Sącz – Przemysł oraz droga nr 44 relacji Kraków – Oświęcim – Gliwice. Przez obszar biegną również trasy linii kolejowych, czynnej linii Skawina-Oświęcim oraz linii Spytkowice – Wadowice, która jest jedynie sporadycznie wykorzystywana dla przewozów towarowych.

Dol. Skawy poniżej mostu w Tomicach (foto W. Głowacki)

W miejscowości Graboszyce znajduje się kompleks stawów rybnych. Skawa przepływa w przybliżeniu pomiędzy miejscowościami Graboszyce i Grodzisko. Wieprzówka przepływa wzdłuż północno-zachodniej granicy obszaru planu. Koryto Skawy zostało częściowo przekształcone w wyniku budowy jazu i ujęcia wody w Grodzisku. Na pozostałym odcinku obie rzeki mają charakter naturalny. Również roślinność terenów zalewowych cechuje wysoki stopień naturalności. W omawianym projekcie uwzględniono wymogi ochrony obszaru natura 2000 poprzez ograniczenie rozwoju zabudowy w granicach obszaru Natura 2000. W Graboszycach nowe tereny zabudowy w granicach obszaru Natura 2000 wyznaczono głównie w centralnej części miejscowości a ponadto w sąsiedztwie istniejącej zabudowy w południowej części miejscowości. Mniejsze tereny przeznaczono pod zabudowę w północno zachodniej części miejscowości. We wszystkich przypadkach tereny nowej zabudowy usytuowane są w bezpiecznej odległości od dolin Skawy i Wieprzówki oraz od stawów rybnych a także od zidentyfikowanych miejsc występowania chronionych gatunków ptaków. W Grodzisku nowe tereny zabudowy w granicach obszaru natura 2000 wyznaczono w sąsiedztwie istniejącej zabudowy przy trasie linii kolejowej Spytkowice – Wadowice. Również te tereny są usytuowane w bezpiecznej odległości od doliny Skawy i od zidentyfikowanych miejsc występowania chronionych gatunków ptaków. W ten sposób zachowano ciągłość najcenniejszych pod względem siedliskowym otwartych terenów o znaczeniu ekologicznym w dolinach Skawy

i Wieprzówki. Projektowane tereny nowej zabudowy w granicach obszaru Natura 2000 oraz zidentyfikowane miejsca występowania chronionych gatunków ptaków przedstawiono w części kartograficznej prognozy.

W omawianym projekcie planu nie przewiduje się regulacji koryt Skawy lub Wieprzówki ani eksploatacji żwiru lub piasku z koryt tych rzek. Nie przewiduje się również zmiany dotychczasowych funkcji stawów.

W związku z powyższym nie ma podstaw do przewidywania znaczącego negatywnego oddziaływania realizacji omawianego projektu planu na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz na jego spójność i integralność.

16. Przewidywane oddziaływania wynikające z realizacji zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na pozostałe obszary i obiekty podlegające ochronie na podstawie ustawy o ochronie przyrody

Na obszarze miejscowości Graboszyce i Grodzisko nie ma obszarów lub obiektów chronionych na podstawie ustawy o *ochronie przyrody* innych niż obszar Natura 2000 „Dolina Dolnej Skawy”.

17. Rozwiązania eliminujące, ograniczające lub kompensujące negatywne oddziaływania na środowisko

W omawianym projekcie planu zawarto szereg rozwiązań eliminujących i ograniczających negatywne oddziaływania na środowisko.

W zakresie ochrony bioróżnorodności są to:

- zachowanie integralności i spójności obszaru Natura 2000 „Dolina Dolnej Skawy”;
- utrzymanie istniejących obszarów leśnych;
- utrzymanie zróżnicowania siedliskowego terenów rolnych;
- zachowanie korytarzy ekologicznych dolin Skawy i Wieprzówki;
- zachowanie w stanie niezainwestowanym, w miarę możliwości stworzonych przez istniejącą zabudowę i wcześniejsze przesądzenia planistyczne, otoczenia małych cieków wodnych pełniących funkcję drugorzędnych korytarzy ekologicznych;
- ustalenie wymogu znacznego udziału powierzchni biologicznie czynnych w terenach przeznaczonych do zainwestowania.

W zakresie ochrony dóbr kultury i krajobrazu:

- ochrona obiektów podlegających ochronie konserwatorskiej;
- ograniczenie gabarytów zabudowy mieszkaniowej i usługowej.

W zakresie pozostałych elementów środowiska:

- przyjęcie zasad rozbudowy systemu odprowadzania i oczyszczania ścieków uwzględniających zróżnicowanie struktury zabudowy w gminie.

Do działań kompensujących oddziaływanie na środowisko można zaliczyć:

- na obszarach słabych gleb, odłogowanych gruntów oraz w terenach osuwiskowych wprowadzenie możliwości tworzenia zalesień przy zachowaniu zróżnicowania siedliskowego terenów rolnych.

18. Propozycje rozwiązań alternatywnych do zawartych w projekcie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego

Ustalenia omawianego projektu zmiany planu uwzględniają uwarunkowania przyrodnicze i kulturowe rozwoju gminy jak również wcześniejsze przesądzenia planistyczne oraz aktualne tendencje w zmianach sposobu użytkowania terenu. Dotyczy to głównie:

- zachowania walorów przyrodniczych dolin Skawy i Wieprzówki chronionych jako obszar Natura 2000 oraz pełniącej funkcję korytarza ekologicznego;
- stworzenie nowych możliwości realizacji zabudowy mieszkaniowej oraz zabudowy służącej działalności gospodarczej.

Projekt planu zawiera również ustalenia dotyczące wyposażenia gminy w zakresie usług publicznych, infrastruktury technicznej i komunikacyjnej.

Zalecenia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 „Dolina Dolnej Skawy” nie dopuszczające eksploatacji kruszywa naturalnego z udokumentowanego złoża „Radocza” nie dotyczą obszaru zmiany planu.

Biorąc powyższe przesłanki pod uwagę, na etapie niniejszej prognozy odstąpiono od formułowania propozycji rozwiązań alternatywnych w stosunku do projektu zmiany planu.

19. Wnioski złożone do prognozy oddziaływania na środowisko

Zgodnie z aktualnie obowiązującą procedurą planistyczną po ogłoszeniu o przystąpieniu do sporządzenia Zmiany Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Zator dla obszaru Graboszyce I Grodzisko wraz ze strategiczną prognozą oddziaływania na środowisko umożliwiony jest udział społeczeństwa przy opracowywaniu wymienionych wyżej dokumentów poprzez między innymi składanie wniosków do prognozy.

W okresie określonym w obwieszczeniu do prognozy oddziaływania na środowisko nie złożono żadnego wniosku.

20. Streszczenie

W gminie Zator opracowano projekt Zmiany Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Zator dla obszaru Graboszyce I Grodzisko. Dla tego projektu opracowano prognozę oddziaływania na środowisko zgodnie z ustawą *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*.

Z prognozy wynika, że realizacja projektu zmiany planu będzie mieć następujące nieuchronne negatywne oddziaływania na środowisko:

- zajęcie na cele zainwestowania gruntów rolnych o łącznej powierzchni około 38 ha;
- wzrost zużycia wody i wzrost ilości powstających ścieków i odpadów komunalnych w związku z powstawaniem nowej zabudowy mieszkaniowej i zabudowy służącej działalności gospodarczej.

Ograniczanie negatywnego oddziaływania na środowisko w wyniku realizacji projektu zmiany planu polegać będzie na:

- rozbudowie, zgodnie z przyjętymi w projekcie planu zasadami, sieci kanalizacyjnej odprowadzającej ścieki z terenów zabudowy do oczyszczalni;
- rozbudowie zgodnie z przyjętymi w projekcie planu zasadami, systemu gospodarki odpadami;
- opracowanie warunków geotechnicznych posadowienia obiektów budowlanych zgodnie z wymogami przepisów odrębnych oraz na stosowaniu rozwiązań technicznych minimalizujących zagrożenie osuwiskowe w przypadku wznoszenia budynków na terenach zagrożonych ruchami masowymi ziemi;

- stosowaniu rozwiązań minimalizujących straty oraz zabezpieczających przed skażeniem środowiska w razie wystąpienia powodzi, w przypadku realizacji zabudowy w granicach obszarów szczególnego zagrożenia powodzią;
- zachowaniu znacznego udziału powierzchni biologicznie czynnej w obszarach zabudowy;
- przyjęciu zasad kształtowania nowej zabudowy nawiązujących do miejscowej tradycji.

Pozytywne oddziaływania na środowisko wynikające z ustaleń zmiany planu to:

- zapewnienie ochrony obszaru Natura 2000 „Dolina Dolnej Skawy”;
- możliwości tworzenia nowych zalesień, z zachowaniem różnorodności terenów rolnych, w których nie dopuszcza się zalesień;
- Ochrona zabytków i stanowisk archeologicznych.